

Üniversite öğretim elemanlarının Z kuşağı kavramı algılarına yönelik metafor analizi: Artvin Çoruh Üniversitesi örneği¹

Muhammed Enes Kan² , Eda Mert³ 

² Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Ulaştırma Hizmetleri Bölümü, Bayburt Üniversitesi, Bayburt, Türkiye.

³ Artvin Meslek Yüksekokulu, Hukuk Bölümü, Artvin Çoruh Üniversitesi, Artvin, Türkiye.

ÖZET

Genellikle 2000 yılından sonra doğanları ifade etmek için kullanılan Z kuşağı, bugün dünyanın %32'sinin oluşturmakta ve bu nüfusun önemli bir bölümü de üniversitelerde eğitim öğretimlerine devam etmektedir. Z kuşağı zamanının büyük bir çoğunluğunu eğitim kurumlarında geçirdiği için onlar hakkında en çok deneyimi olan kişiler bu kurumlarda görev yapan öğretmen, idareci ve diğer hizmet personelleridir. Geleceğe yön veren öğretmenler ve diğer öğretim elemanlarının gençleri nasıl algıladığı hem eğitim ve öğretimin kalitesini etkilemekte hem de gençlere karşı davranışlarını şekillendirmektedir. Söz konusu bu tablo, bu çalışmanın temel motivasyon kaynağı olmuş ve çalışmada üniversitelerde görev yapan öğretim elemanlarının Z kuşağı kavramına ilişkin algılarının metaforlar aracılığı ile tespit edilmesi amaçlanmıştır. Metafor formunda öğretim elemanlarından "Z kuşağı... gibidir; Çünkü..." cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Katılımcıların verdikleri cevaplar içerik analizi yöntemiyle analiz edilerek 126 metafor, 10 farklı kategoride sınıflandırılmıştır. Katılımcıların Z kuşağını teknolojiyle alakalı metaforlar ile sıklıkla ifade ettiği ve katılımcıların geliştirdikleri metaforların "İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak", "Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak", "Mevcut Durumu ve Gelecekteki Hali Belirsiz, Karmaşık, Sürprizlerle Dolu Bir Kuşak" kategorilerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Z kuşağının olumlu yönlerine vurgu yapan metaforlar olmasına rağmen genellikle Z kuşağının belirsizliğine vurgu yapan, Z kuşağına karşı nötr yaklaşan veya Z kuşağını tamamen olumsuz metaforlarla açıklayan öğretim elemanlarının daha fazla olduğu ve öğretim elemanlarının yaşları ilerledikçe Z kuşağından geleceğe yönelik ümit ve beklentilerinin azaldığı tespit edilmiştir.

ANAHTAR KELİMELER

Z kuşağı, Z kuşağı algısı, kamu görevlileri ve Z kuşağı, öğretim elemanları gözünden Z kuşağı, Z kuşağına ilişkin metaforlar

Metaphor analysis of university lecturers perceptions of generation Z concept: The case of Artvin Çoruh University

ABSTRACT

Generation Z, which is generally used to refer to those born after the year 2000, makes up 32% of the world today, and a significant portion of this population continues their education at universities. Since Generation Z spends most of their time in educational institutions, the people with the most experience with them are teachers, administrators, and other service personnel working there. How teachers and other teaching staff, who shape the future, perceive young people affects the quality of education and training and their behavior towards young people. This picture has been the main motivation for this study, which aims to determine university lecturers' perceptions of the concept of Generation Z through metaphors. In the metaphor form, the instructors were asked

¹ Araştırmanın bilimsel etik kurallara uygunluğu için, Artvin Çoruh Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulu'ndan 05.03.2023 tarihli E-18457941-050.99-83794 Sayılı izin alınmıştır.

Atf: Kan, M., E., & Mert, E. (2024). Üniversite öğretim elemanlarının z kuşağı kavramı algılarına yönelik metafor analizi: Artvin Çoruh Üniversitesi örneği. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 14(3), 775-800. <https://doi.org/10.48146/odusobiad.1293338>

to complete the sentence "Generation Z is like...because...". The answers given by the participants were analyzed by content analysis method and 126 metaphors were classified into 10 different categories. It was observed that the participants frequently expressed Generation Z with technology-related metaphors, and the metaphors developed by the participants were concentrated in the categories of "A Technological Generation Suitable for the Age in Which It Grew Up", "A Generation Loving Freedom, Against Rules and Innovative", "A Generation Whose Current Situation and Future State is Uncertain, Complex, and Full of Surprises". Although there are metaphors emphasizing the positive aspects of Generation Z, it has been determined that there are more lecturers who emphasize the uncertainty of Generation Z, who are neutral towards Generation Z, or who explain Generation Z with completely negative metaphors, and as the age of the lecturers increases, their hopes and expectations for the future from Generation Z decrease.

KEYWORDS

Generation Z, perception of generation Z, public servants, and generation Z, generation Z from the perspective of lecturers, metaphors of generation Z.

Giriş

Her kuşağın kendine özgü özellikleri, değerleri, tutumları ve farklılıkları olması, farklı kuşakların toplumsal yaşamın her alanında birlikte hareket etmek zorunda olması kuşakları anlamayı ve incelemeyi gerekli kılmıştır. Kuşak çalışmaları, sosyal bilimlerdeki birçok konuyla yakından ilgilidir. Son yıllarda, çalışma yaşamında, eğitimde, politikada, ekonomide ve daha birçok alanda kuşak analizi çalışmalarına olan ilginin arttığı görülmektedir (Berge, 2019; Haynes, 2011; Haynes ve Joy, 2011; Kapoor ve Solomon, 2011; Menendez vd., 2020;). Bir kuşağı daha iyi tanımlayarak geleceğin insan kaynağını daha üretken ve verimli hale getirmeye çalışmak, onların isteklerine cevap verebilmek oldukça önemlidir. "Kuşak sorunlarının anlaşılması, toplumun tüm yönlerini etkileyen değişkenlerin daha geniş çapta tanınmasını sağlayacaktır" (Sago, 2000). Mannheim bu durumu: "Kuşak sorunu ciddi bir şekilde ele alınmayı hak edecek kadar önemlidir. Sosyal ve entelektüel hareketlerin yapısını anlamak için vazgeçilmez rehberlerden biridir" diyerek ifade etmiştir (Young, 2019, s. 205).

TDK'da kuşak kavramı, "aynı yıllarda doğmuş, aynı çağın şartlarını, sıkıntılarını, yükümlülüklerini paylaşan bireyler topluluğu" olarak tanımlanmıştır (TDK, 2023). Tweng'e göre, aynı kronolojik, sosyal ve tarihsel zaman diliminde doğan insanlara toplu olarak kuşak denir (Twenge vd., 2010, s. 120). Mannheim ise kuşak kavramını, "hem belirli bir doğum yılı aralığını hem de kuşağın biçimlendirici gelişim yıllarında meydana gelen sosyal veya tarihsel olayları tanımlamaya dayanan bir dizi dünya görüşünü paylaşan bir grup olarak tanımlamıştır" (Cogin, 2011, s. 2268).

Literatürde, kuşakların kültürden kültüre farklılaştığı, sınıflandırmanın tarihsel aralığı ve kuşak özelliklerinin de bu farklılaşmadan etkilendiği görülmüştür (Adıgüzel vd., 2014, s. 170). Kuşak sınıflandırmalarında ve kuşakların doğum tarihleri ile ilgili bazı ufak farklılıklar söz konusu olsa da büyük bir çoğunluğun kabul ettiği sınıflandırmanın aşağıdaki gibi olduğunu söylemek mümkündür (Özveren, 2022, s. 104);

- 1925 ve 1945 yılları arasında doğanlar: Gelenekselciler/Sessiz Kuşak
- 1946 ve 1964 yılları arasında doğanlar: Bebek Patlaması/Baby Boomers
- 1965 ve 1979 yılları arasında doğanlar: X Kuşağı
- 1980 ve 2000 yılları arasında doğanlar: Y Kuşağı
- 2000 ve sonrası yıllarda doğanlar: Z Kuşağı

En büyük kuşak grubunu, yani küresel nüfusun %32'sini oluşturan (Djafarova ve Fouts, 2022, s. 413), çalışma hayatına yeni atılmaya başlayan ve hala üniversitelerde eğitim hayatına devam etmekte olan Z kuşağı, 2000 yılı ve sonrasında doğan bireyleri ifade etmektedir. Z kuşağı aynı zamanda "binyıllar sonrası", "yüzyıllar", "dijital kuşak", "dot-com kuşağı", "e-kuşak" ve "değiştiriciler" olarak da anılır (Kuleto vd., 2021).

Z Kuşağı, teknoloji ile doğmuştur ve dijital yerliler olarak bilinirler. Her zaman ağlara bağlıdırlar ve karar almak da dâhil olmak üzere gerçekleştirdikleri tüm faaliyetlerde hızlıdırlar (Menendez

vd., 2020, s. 847). Z kuşağı teknoloji dünyasına doğduğundan ve bu dünyada kendilerini iyi hissettiklerinden, bu ortamla çevrili olmak onlar için birincil derecede önemlidir. Z kuşağı genel olarak bir cihazla çevrimiçi konumda bulunarak sosyalleşme sağlamaktadır. Diğer sosyalleşme biçimleri onlar için çok zordur (Bencsik vd., 2016, s. 93). Z kuşağı, hızla gelişen ve değişen bir dünyaya gözlerini açtığı için, bu kuşaktaki bireyler çoğunlukla değişimleri, dönüşümleri, yenilikleri sevmekle birlikte, her şeyi pratik ve hızlı bir şekilde yapmaya ve hızlı, etkili sonuç almaya odaklıdır (Yurtsever, 2017, s. 12). Daha birçok özelliğe sahip olan Z kuşağının bazı ortak özellikleri aşağıdaki gibi sıralanabilir (Seymen, 2017);

- İleri derecede teknoloji kullanıcılar
- Birlik ve beraberliğe inanırlar
- Başarılı olmak ve kazanmak için çalışırlar
- Kendinden emin, gerçekçi ve geleceğe odaklanırlar
- Sanal dünyadan paylaşımlarla iletişim kurarlar.

Diğer kuşaklardan çok farklı bir dünyaya gözlerini açan Z kuşağı, diğer kuşaklara göre büyük farklılıklar gösterir. Kuşakların en fazla vakit geçirdiği ortamlardan biri olan okullarda, üniversitelerde farklı kuşaklar bir arada bulunmaktadır. Kuşaklar birbirinden beklentileri, deneyimleri, değerleri, eğitimleri, aileleri, hayat düzenleri ve iş etikleri bağlamında ayrılmaktadır (Grow ve Yang, 2018; Williams ve Page, 2011). Ayrıca, teknolojik, ekonomik ve sosyal bağlam farklı nesillerin davranışını, düşüncesini, karar vermesini etkilemektedir (Menendez vd., 2020). Tutum, davranış ve iletişimdeki nesiller arası bu farklılıklar ise, üniversite kampüslerinde daha belirgin şekilde hissedilmekte ve eğitimciler için onlar hakkında neyin farklı olduğunu anlamak ve öğretimlerini uygun şekilde ayarlamak zor bir hal almaktadır. Bu noktada, eğitimcilere büyük sorumluluklar düşmektedir (Preville, 2018). Z kuşağını anlayan ve dünyaya onların gözünden bakabilen eğitimcilerin, Z kuşağını daha iyi yönlendirebileceği düşünülebilir. Bu sebeple öğretim elemanlarının, Z kuşağını nasıl anlamlandırdığı ve nasıl algıladıkları önemli hale gelmektedir. Z kuşağını anlayan okullar, üniversiteler ve eğitimciler, Z kuşağının gözünden hayatı anlamlandırmaya çalışıp, onları eğitebilmek için gerekli olan öğrenme ortamlarını sunma fırsatını da yakalayacaktır. Z kuşağından öğrencilerle iyi bağlantı kurabilen ve etkili bir iletişim içinde olan eğitimciler öğretme şekillerini değiştirme imkânından da faydalanabileceklerdir. Söz konusu bu çerçevede bu çalışmanın da temel motivasyon kaynağı olmuş, öğretim elemanlarının Z kuşağı algıları metaforlar aracılığıyla tespit edilmeye çalışılmıştır.

Metaforlar, soyut kavramları anlamamızı ve soyut akıl yürütme yapmamızı sağlayan kilit bir mekanizmadır (Gibson ve Bruh, 2001, s. 276). Lakoff ve Johnson'ın metaforun insan bilişinde oynadığı rolü araştırdıkları çalışmalarından kaynaklanan "metafor analizi, metaforun güçlü bir dilsel araç olduğu inancına dayanır" (Zheng ve Song, 2010, s. 42). "Metaforlar, "ben" ve "öteki" arasında bir ilişki yaratarak gerçeklikler ve kimlikler oluşturur; böylece, "bir tür şeyi başka bir şey açısından anlamak ve deneyimlemek" mümkün hale gelir ve tanımlamanın ana aracı haline gelir" (Lakoff ve Johnson, 1980'den Akt: Ljungberg, 2004, s. 340). "Metafor, kişilerin dünyayı görme biçimi" (Öztürk, 2007), "kişilerin kendi dünyalarını anlayıp yapılandırmalarına yönelik güçlü bir modelledir" (Demirbilek, 2021). "Metafor kullanımı, başka türlü dile getirilmeyen varsayımları açık hale getirmenin güvenilir bir yoludur" (Zheng ve Song 2010, s. 43).

Alan yazında, son yıllarda bazı olguları, kavramları ve temaları konu alan metafor veya metafor analizi çalışmaları sıklıkla yapılmaktadır. Bu çalışmalara; iyi yönetici, kötü yönetici (Erdem ve Uzun, 2017), üniversite kavramı (Saylık ve Saylık, 2021), sağlık yöneticisi kavramı (Yılmaz vd., 2020), okul yöneticisi (Zembat vd., 2015), rektör ve gelecek kavramları (Çelik ve Yarım, 2019), kadın akademisyen olma (Başarır ve Sarı, 2015), atanamayan öğretmen (Varışoğlu ve Kaşaveklioğlu, 2019), internet kavramı (Şahin ve Baturay, 2012), kayırmacılık (Demirbilek, 2021), çocuk istismarı (Bayrak, 2019) kavramlarına yönelik algılarını metaforlar aracılığıyla tespit etmeyi amaçlayan çalışmalar örneklerdir.

Son yıllarda bilim insanlarının Z kuşağı kavramına olan ilgilerinin de arttığı görülmektedir. Z kuşağı ile ilgili olarak, Z kuşağının sosyal medyaya yönelik algılarına (Doğan ve Erkan, 2019), Z Kuşağı gençliğinin ideal yöneticiye yönelik algılarına (Aydoğdu ve Özkan, 2021), Z kuşağının siyaset kavramına, okul müdürlerine, kariyer algılarına ve internete ilişkin algılarına (Ballı, 2020; Erdem vd., 2023; Özen vd., 2020; Süer vd., 2017) yönelik metafor analizi çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Yine Z kuşağının yaşlı bireylere karşı tutumlarının belirlenmesi (Erdoğan, 2022); Z kuşağının çalışma hayatına muhtemel etkileri (Taş vd., 2017); Z kuşağı seçmen davranışları (Hafizoğlu, 2021); Z kuşağının dijital okuryazarlık alışkanlıkları (Korkmaz, 2022); Z kuşağı öğrencilerinin iş hayatı kişilik özellikleri ve iş beklentileri (Pekel vd., 2020), Z kuşağının dijital teknolojiye yönelik tutumları (Erten, 2019), Z kuşağı tüketicilerin satın alma karar tarzlarının incelenmesi (Gümü, 2020) üzerine çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde Z kuşağının farklı kavramlara yönelik algılarının sıklıkla incelendiği, buna ilaveten Z kuşağının kişilik özellikleri ve beklentilerine yönelik çeşitli çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Buna rağmen Z kuşağına dahil olmayan kişilerin, Z kuşağına yönelik düşüncelerini inceleyen çalışmalar nispeten daha azdır. Koç Akran ve Karakaş (2023) öğretmen adaylarının Z kuşağına yönelik algılarını tespit etmeyi amaçlayan, Akmeşe ve Taşçioğlu (2023) Z kuşağının siyasal reklamlarda nasıl temsilini araştıran, Abuşoğlu ve Balcı Aydoğan (2023) ise sosyal medyadaki Z kuşağına yönelik nefret söylemini tartışan çalışmalar gerçekleştirmiştir. Z kuşağına yönelik toplumun çeşitli kesimlerinin algılarını tespit etmeyi amaçlayan araştırmaların artırılması motivasyonu ile gerçekleştirilen bu çalışmanın, zamanının önemli bir kısmını şuanda birçoğu üniversitede öğrenim gören Z kuşağı ile geçirmekte olan üniversite öğretim elemanlarının Z kuşağına yönelik algılarını araştırması bakımından ve literatürde aynı örneklem üzerinde gerçekleştirilen herhangi bir çalışmanın bulunmaması nedeniyle literatüre katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Çalışmada elde edilen bulgular, öğretim elemanlarının Z kuşağına yönelik algılarını ve tutumlarını, söz konusu algıların cinsiyet, yaş, akademik unvan gibi çeşitli değişkenlere göre değişiklik gösterip göstermediğini ortaya koyacaktır.

Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomenoloji) yaklaşımı kullanılmıştır. Fenomenoloji yaklaşımı yabancı olmayan ama anlamlandırılmakta zorluk çekilen olguları araştırmak için uygun bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2008, 72). Fenomenoloji yaklaşımında, insanların yaşadıkları deneyimleri ya da bir olguyu, nasıl anlamlandırdığı, nasıl izah ettiği, başkalarına bunu olguyu nasıl aktardığı araştırılır.

Bu çalışmada "Z kuşağı" kavramına ilişkin algılar, nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan bir veri toplama yöntemi olan metaforlar aracılığı ile belirlenmiştir. Metaforlar ile veri toplama süreci, açık uçlu sorular ile gerçekleştirilen mülakatlara benzemektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 242). Elde edilen veriler nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan bir analiz yöntemi olan içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir.

Araştırma Grubu

Çalışmanın araştırma grubu Artvin Çoruh Üniversitesi'nde görev yapan öğretim elemanlarından oluşmaktadır. Türkiye'de 6 Şubat 2023 yılında Kahramanmaraş merkezli olarak gerçekleşen deprem felaketleri nedeniyle üniversiteler uzaktan öğretim modeline geçtiği için Artvin Çoruh Üniversitesi'nde görev yapan 534 öğretim elemanına araştırmanın soru formu e-posta yoluyla ulaştırılmış ve 126 öğretim elemanından geri dönüş alınmıştır. Çalışmanın araştırma grubu bu 126 öğretim elemanından oluşmaktadır. Katılımcıların demografik özellikleri Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1 Katılımcıların demografik özellikleri

Demografik Özellik	Frekans	Yüzde
Kadın	61	48.4

Cinsiyet	Erkek	65	51.6
	Toplam	126	100
Unvan	Öğretim Görevlisi/ Araştırma Görevlisi	67	53.1
	Doktor Öğretim Üyesi	42	33.3
	Doçent	13	10.3
	Profesör	4	3.1
	Toplam	126	100
Yaş	20-30	16	12.6
	30-40	66	52.3
	40-50	34	26.9
	50 ve üzeri	10	7.9
	Toplam	126	100

Tablo 1’de görüldüğü üzere çalışmada kullanılan soru formuna cevap veren 126 öğretim elemanından 65’i erkek 61’i ise kadındır. Katılımcıların %53.1’i öğretim görevlisi ve araştırma görevlisi iken, %33.3’ü doktor öğretim üyesidir. Doçent unvanlı 13 öğretim elemanı bulunurken, profesör unvanlı öğretim elemanı sayısı 4’tür. Yine Tablo 1’de görüldüğü üzere katılımcıların yarısından fazlası 30-40 yaş aralığındadır. Söz konusu bu yaş aralığını %26.9 ile 40-50 yaş aralığı takip etmektedir.

Verilerin Toplanması

Çalışmanın verileri toplanmadan önce araştırmanın bilimsel etik kurallara uygunluğu için, 21.02.2023 tarihinde Artvin Çoruh Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulu’na başvurulmuş, Kurul 05.03.2023 tarihli E-18457941-050.99-83794 sayılı kararında oybirliği ile çalışmanın etik açıdan uygun bulunduğunu bildirmiştir.

Öğretim elemanlarının Z kuşağına yönelik algılarını metaforlar aracılığıyla tespit etmek amacıyla yapılan bu çalışmada, veri toplama aracı olarak bir soru formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış soru formları metafor araştırmalarında sıklıkla tercih edilen veri toplama araçlarının başında gelmektedir (Ballı, 2020; Ekici, 2016a; Özen, vd., 2020; Saban, 2009). İki bölümden oluşan soru formunun birinci bölümünde katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin sorular yer almaktadır. İkinci bölümünde ise katılımcıların “Z Kuşağı” kavramına ilişkin sahip oldukları algılarını ortaya çıkarmak amacıyla “Z Kuşağı ... gibidir. Çünkü ...” şeklinde oluşturulan bir soru bulunmaktadır. Veri toplama aracı olarak seçilen bu form, metaforlar yardımıyla insanların belli bir kavrama yönelik algılarının araştırılmasında sıklıkla kullanılmaktadır.

Verilerin Analizi

Üniversite öğretim elemanlarının Z Kuşağı kavramına yönelik algılarının metaforlar aracılığı ile tespit etmeyi amaçlayan bu çalışmada veri toplama aracına uygun olarak nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan bir veri analiz yöntemi olan içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, “metin içinde yer alan belirli karakterlerden sistematik ve tarafsız sonuçlar çıkarmak için kullanılan bir araştırma tekniğidir” (Stone vd., 1966, s. 213). Yani içerik analizi metin içindeki kelime ve kelime gruplarının anlam ve içeriklerinin incelenerek çıkarımlarında bulunduğu bir yöntemdir (Güçlü, 2019, s. 167). Saban (2004) metafor verilerinin analizi için beş aşamalı bir süreci önermiştir. Bu çalışmada söz konusu bu beş adım uygulanarak metaforların analizi gerçekleştirilmiştir. Bunlar;

1. Bir metaforun belirgin bir şekilde dile getirilip getirilmediğinin incelenmesi,
2. Metaforun konuyu anlamaya yardımcı olup olmadığının incelenerek amaca hizmet ettiği düşünülen metaforların çalışma kapsamına dahil edilmesi,
3. Geliştirilen metaforlara dayanak oluşturan nedenlerin analiz edilmesi,
4. Araştırmanın kapsamı çerçevesinde her bir metaforun nedenleri okunarak kategorilerin oluşturulması,
5. Belli ortak özelliklere sahip metaforların belli kategoriler altında toplanması ve değerlendirilmesidir.

Nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenilirlik yerine inanılabilirlik ve sonuçların doğruluğundan söz edilmektedir. Diğer bir ifade ile nitel araştırmalarda geçerlik-güvenilirlikten ziyade inandırıcılık aranmaktadır (Başkale, 2016, s. 23). Çalışmanın güvenilirliğini sağlamak için araştırmada ulaşılan metaforları iki araştırmacı da ayrı ayrı kategorileştirmiş ve karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma sonucunda metaforların kategorileştirilmesine son şekli verilmiştir. Bu şekilde yapılan veri analizinin güvenilirliği; $[Görüş\ birliği / (Görüş\ birliği + Görüş\ ayrılığı) \times 100]$ formülü kullanılarak hesaplanmıştır (Miles ve Huberman, 1994'den Akt: Ekici, 2016b, s. 762) Bu formülle hesaplanan çalışmanın güvenilirliği %95 olarak bulunmuştur.

Veri toplama süreci sonunda elde edilen 126 cevap formunda katılımcıların "Z Kuşağı" kavramına yönelik geliştirdikleri metaforların frekans değerleri hesaplanmış ve çeşitli kategorilerde sınıflandırılmıştır.

Bulgular

Z Kuşağı Kavramına İlişkin Geliştirilen Metaforlar

Katılımcıların Z Kuşağı kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforların frekans ve yüzdeleri Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2 Katılımcıların Z kuşağı kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar

No	Metafor	f	No	Metafor	f
1	Bilgisayar	4	56	İlkbahar	1
2	Yılkı Atı	1	57	Jel Tatlı	1
3	Teknoloji	5	58	Yalnız Kurt	1
4	Dijitalleşme	1	59	Siyasetçi	1
5	Kedi	1	60	Hakikat	1
6	Atletizm Koşucusu	1	61	Zafer Sembolü	1
7	İcat	1	62	Kararlı	1
8	Muhalif	1	63	Bilgisayar Oyunu	1
9	Genel başkan	1	64	Boynuz	1
10	Anemonlar (Deniz Canlısı)	1	65	Hız Çağı	1
11	Saman Alevi	2	66	Yaydan Çıkmış Ok	1
12	Diğer Kuşaklar	1	67	Heykel	1
13	Sıçrayan Top	1	68	Su	2
14	Ayrık Otu	1	69	Hipotez	1
15	Sorumsuzluk	1	70	Özgür	1
16	Sorgulama	1	71	Toprak	1
17	Robot	2	72	Sofistler	1
18	Kuş	2	73	Asosyal	1
19	Balon	2	74	Gökkuşağı	3
20	Kapalı Kutu	1	75	Dikkatsizlik	1
21	Çöp Kovası	1	76	Köpük	1
22	Şaşırtıcı	1	77	Makine	1
23	Radyo Kanalı	1	78	Duyarsızlık	1
24	Pırlanta	2	79	Hükümet	1
25	Bilinçli	1	80	Şımarık Çocuk	1
26	Rüya	1	81	Uzay	1
27	Kaplumbağa	1	82	Harf	1
28	Toplum	1	83	Girişimci	1
29	Folivora (Tembel Hayvan)	1	84	Ham	1
30	Yıldız	2	85	Ayçiçeği	1
31	Hayalperest	1	86	Fast Food	1
32	Tembel	1	87	Renkli Tablo	1
33	Sel	1	88	Dinamik	1

34	Tenis Sporu	1	89	Maden	1
35	Kestirme Yol	1	90	Işık	1
36	Kömür	1	91	Bağımsız Ruh	1
37	Boş kova	1	92	İnce Dal	1
38	Oyun Konsolu	1	93	Küçük Çocuk	2
39	Yapay Zekâ	1	94	Fırtına	1
40	Bozuk Televizyon	1	95	Önceki Nesiller	1
41	Kumanda	1	96	Taze Kan	1
42	Reaktör	1	97	Devekuşu	1
43	Şekeri Düşen Kişi	1	98	Kaplan	1
44	Yılan	1	99	Bisiklet	1
45	Deniz	1	100	Sosyal Medya	1
46	Simülasyon	1	101	Şovmen	1
47	Akarsu	1	102	Çiçek	1
48	Okul	1	103	Tüy	1
49	Dinamit	1	104	Hamur	1
50	Devrim	1	105	Kara Elmas	1
51	Renk Paleti	1	106	Akıllı Telefon	1
52	Kısa Video	1	107	Yazım Kılavuzu Olmayan Doktora Tezi	1
53	Yalnız İnsan	1	108	Sabırsız Derviş	1
54	Dürüst Nesil	1	109	Roket	1
55	Amaçsız	1		TOPLAM	126

Tablo 2 incelendiğinde katılımcıların Z kuşağı kavramına ilişkin toplam 109 metafor geliştirdikleri görülmektedir. Katılımcılar en fazla “teknoloji (f=5)”, “bilgisayar (f=4)”, “gökkuşağı (f=3)” metaforlarını kullanmışlardır. Bu metaforları ikişer kez kullanılan “saman alevi, robot, kuş, balon, pırlanta, yıldız, su, küçük çocuk” metaforları takip etmiş, diğer metaforlar ise sadece birer katılımcı tarafından kullanılmıştır.

Z Kuşağı Kavramına İlişkin Geliştirilen Metaforlardan Oluşturulan Kategoriler

Katılımcılar tarafından geliştirilen metaforlar içerik analizi sonucunda 10 kategori altında sınıflandırılmıştır. Söz konusu kategoriler ve bu kategorilere yerleşen metaforların frekansları ve yüzdelik payları Tablo 3’te sunulmuştur. Tekrarlayan metaforların birbirinden ayırt edilebilmesi için a, b, c, d, e harfleri ile kodlanmıştır.

Tablo 3 Z kuşağı kavramına ilişkin geliştirilen kategoriler

Kategori	Metaforlar	f
İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak	Bilgisayar (a), bilgisayar (b), bilgisayar (c), bilgisayar (d), teknoloji (a),teknoloji (b), teknoloji (c), teknoloji (d),teknoloji (e), dijitalleşme, oyun konsolu, yapay zeka, simülasyon, bilgisayar oyunu, heykel, asosyal, dikkatsizlik, sosyal medya, akıllı telefon	19
Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak	Yılkı atı, icat, muhalif, ayırık otu, kuş (a), kuş (b) devrim, ilkbahar, pırlanta (b), özgür, sofistler, köpük, şımarık çocuk, değişim, bağımsız ruh, bisiklet, tüy, yazım kılavuzu olmayan doktora tezi	18
Mevcut Durumu ve Gelecekteki Hali Belirsiz, Karmaşık, Sürprizlerle Dolu Bir Kuşak	Kapalı kutu, şaşırtıcı, radyo kanalı, rüya, kömür, reaktör, yılan, dinamit, renk paleti, jel tatlı, yaydan çıkmış ok, hipotez, uzay, harf, renkli tablo, devekuşu, gökkuşağı (a), gökkuşağı (b)	18
Hıza, Hazza ve Hazıra Alışkın Bir Kuşak	Atletizm koşucusu, genel başkan, kestirme yol, deniz, akarsu, kısa video, hız çağı, fast food, dinamik, ince dal, küçük çocuk (a), küçük çocuk (b), fırtına, sabırsız derviş, roket.	15

Sorgulamayan, Düşünmeyen, Tembel ve Başarısız Bir Kuşak	Robot (a), robot (b) çöp kovası, kaplumbağa, folivora, tembel, kumanda, siyasetçi, makine, balon (a), balon (b) hamur, su	13
Geleceğin Teminatı Umut Veren Bir Kuşak	Pirlanta (a), yıldız (a), yıldız (b) zafer sembolü, boynuz, toprak, gökkuşağı (a), ayçiçeği, maden, ışık, taze kan, çiçek, kara elmas.	13
Bencil ve Umursamaz Bir Kuşak	Kedi, anemonlar, saman alevi (a), saman alevi (b) tenis sporu, yalnız insan, yalnız kurt, duyarsız, kaplan, şovmen	10
Araştıran, Sorgulayan Bilinçli Bir Kuşak	Sorgulama, bilinçli, sel, okul, dürüst, hakikat, kararlı, su, hükümet	9
Hayatın Anlamını ve Amacını Kavrayamamış, Sorumsuz ve Hayalci Bir Kuşak	Sıçrayan top, sorumsuz, hayalperest, bozuk televizyon, şekeri düşen kişi, amaçsız, ham	7
Diğer Kuşaklardan Farksız Bir Kuşak	Diğer kuşaklar, toplum, boş kova, önceki nesiller	4
Toplam		126

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların “Z Kuşağı” kavramı ile ilgili ürettikleri metaforlar; “Hayatın Anlamını ve Amacını Kavrayamamış, Sorumsuz ve Hayalci Bir Kuşak” (f=7), “Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak (f=12)”, “Araştıran, Sorgulayan Bilinçli Bir Kuşak (f=9)”, “Bencil ve Umursamaz Bir Kuşak (f=10)”, “Sorgulamayan, Düşünmeyen, Tembel ve Başarısız Bir Kuşak (f=13)”, “Mevcut Durumu ve Gelecekteki Hali Belirsiz, Karmaşık, Sürprizlerle Dolu Bir Kuşak (f=18)”, “Hıza, Hazza ve Hazıra Alışkın Bir Kuşak” (f=15), “İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak” (f=19) “Geleceğin Teminatı Umut Veren Bir Kuşak” (f=13), “Diğer Kuşaklardan Farksız Bir Kuşak (f=4)” olarak 10 kategoride toplanmıştır. Kategorilerde toplanan metaforların frekansları dikkate alındığında “İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak” kategorisi başı çekerken “Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak” ve “Mevcut Durumu ve Gelecekteki Hali Belirsiz, Karmaşık, Sürprizlerle Dolu Bir Kuşak” kategoriler eşit frekansları ile bu kategoriyi takip etmektedir. Aşağıda söz konusu kategoriler ve kategoriler altında yer alan metaforlar değerlendirilmiştir.

Kategori 1 İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak

Katılımcıların Z kuşağı kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar incelendiğinde, bazı katılımcıların Z kuşağını yaşadığı çağının özelliklerini yansıtan, teknoloji ile alakalı metaforlar geliştirerek tanımladıkları görülmüştür. Bu kategori altında Bilgisayar, teknoloji, dijitalleşme, oyun konsolu, yapay zeka, simülasyon, bilgisayar oyunu, heykel, asosyal, dikkatsizlik, sosyal medya, akıllı telefon metaforları sınıflandırılmış, teknoloji metaforu 5, bilgisayar metaforu ise 4 katılımcı tarafından kullanılmıştır. Kategorinin frekans değeri 19 olarak hesaplanmış ve ilk sıraya yerleşmiştir.

Aşağıda, bu kategoride üretilen metaforlardan katılımcıların doğrudan ifadelerine dayanan örnekler sunulmuştur.

“Z kuşağı bilgisayar gibidir. Çünkü ona ne kadar bilgi yüklersen o kadarını alır” (K58).

“Z kuşağı yeni açılmış bir bilgisayara benzemektedir. Çünkü teknolojiye yatkınlığı ve çalışmaları çok iyidir, yalnız virüse yakalanmaları da bir o kadar kolay” (K2).

“Z kuşağı teknoloji gibidir. Çünkü her fikre açık, heyecanlı ve yaratıcıdır” (K4).

“Z kuşağı yapay zeka modeli gibidir. Çünkü bu teknoloji çağında şimdiye kadar kendi gördüğü veya görmediği kişilerin yaşamış olduğu olumlu olumsuz, haklı haksız, resmî gayri resmî bütün olayları bir arada değerlendirebilme yeteneği sayesinde alacağı kararları ve davranışları da ona göre şekillendirebilen bir canlıdır” (K43).

“Z kuşağı akıllı telefon gibidir. Çünkü gelişime her zaman açıklardır” (K123).

"Z kuşağı sosyal medya gibidir. Çünkü onun gibi görünür olmayı severler" (K115).

Kategori 2 Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak

Katılımcıların Z Kuşağı kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar incelendiğinde bazı katılımcıların Z kuşağının bağımsızlıklarına aşırı düşkün olduğu bu nedenle kuralları tanımadığı, yenilikçi ve yaratıcı olduklarına ilişkin metaforlar geliştirdiği görülmektedir. Bu kategoride 17 farklı metafor geliştirilmiş, kuş metaforu 2 katılımcı tarafından kullanılmış bu nedenle kategori frekansı 18 olmuştur. Bu frekans ile genel toplam 2. sırada bulunmaktadır. "Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak" kategorisi; yıldı, icat, muhalif, ayık otu, kuş (f=2), devrim, ilkbahar, pırlanta, özgür, sofistler, köpük, şımarık çocuk, değişim, bağımsız ruh, bisiklet, tüy, yazım kılavuzu olmayan doktora tezi metaforlarından oluşmaktadır.

Aşağıda, bu kategoride üretilen metaforlardan katılımcıların doğrudan ifadelerine dayanan örnekler sunulmuştur.

"Tüy gibidir. Çünkü çok özgürdür" (K120).

"Z kuşağı sofistler gibidir. Çünkü özgürlüklerine düşkündür" (K80).

"Z uşağı yazım kılavuzu olamayan doktora tezine benzemektedir. Çünkü alışlagelmiş kurallara kendilerini uymak zorunda hissetmezler. Bu onlar için zaman kaybidir ve sıkıcıdır. Çoğu yeni şeyler üretmeye çalışır ve daima farklı fikirlerle var olurlar" (K125).

"Z kuşağı ilkbahara benzemektedir. Çünkü kıpır kıpır, yenilik ve değişim peşinde, özgür ruhludur" (K62).

Kategori 3 Mevcut Durumu ve Gelecekteki Hali Belirsiz, Karmaşık, Sürprizlerle Dolu Bir Kuşak

Katılımcıların Z Kuşağı kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar incelendiğinde, bazı katılımcıların Z Kuşağının hem bugün ne yapacağı belli olmayan hem de gelecekte nasıl bir değişim göstererek bizlere neler sunacağını belirsizliğine vurgu yapan metaforlar geliştirdikleri tespit edilmiştir. Bu kategoride kapalı kutu, şaşırtıcı, radyo kanalı, rüya, kömür, reaktör, yılan, dinamit, renk paleti, jel tatlı, yaydan çıkmış ok, hipotez, uzay, harf, renkli tablo, devekuşu, gökkuşağı metaforları sınıflandırılmış, gökkuşağı metaforu 2 katılımcı tarafından kullanılmıştır. Kategorinin frekans değeri 18 olarak hesaplanmış ve genel toplam içinde "Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak" kategorisi ile birlikte en yüksek ikinci değeri almıştır.

Aşağıda, bu kategoride üretilen metaforlardan katılımcıların doğrudan ifadelerine dayanan örnekler sunulmuştur.

"Z kuşağı reaktör gibidir. Çünkü enerji de üretebilir felakette üretebilir" (K47).

"Z kuşağı hipotez gibidir. Çünkü iyi sonuçlar mı doğuracak kötü sonuçlar mı henüz bilinmemektedir" (K76).

"Z kuşağı kömüre benzemektedir. Çünkü doğru kullanım, doğru uyaranlar, doğru çevreyle ısıtıp konfor alanımızı yükseltebilirken yanlış kullanım yani yanlış çevre, yanlış uyaranlar yoluyla zehirleyebilir" (K40).

"Z kuşağı, kapalı bir kutuya benzer. Çünkü açınca boş da çıkabilir, üzülüp hayal kırıklığına uğrayabilirsiniz. Buna karşın içinde çok değerli şeyler de çıkarıp sizi şaşırtabilir, sevindirebilir" (K22).

"Z kuşağı ne yapacağı çok kestirilmeyen ve tehlike arz eden bir dinamit gibidir. Çünkü değer yargılarını minimize etmiş duygu durumu konusunda ani değişiklikler yaşayan ve hayatı ciddiye almaktan çok uzak, hayali bir yaşam sürmektedir" (K54).

Kategori 4 Hıza, Hazza ve Hazıra Alışkın Bir Kuşak

Katılımcıların Z kuşağı kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar incelendiğinde, bazı katılımcıların Z kuşağının zevk aldığı şeylere odaklanan, hayatı hızlı bir şekilde yaşamaya alışmış ve çabalamak yerine hazıra alışmış bir nesil olarak tanımlayan metaforlar geliştirdikleri tespit edilmiştir. Bu kategoride atletizm koşucusu, genel başkan, kestirme yol, deniz, akarsu, kısa video,

hız çağı, fast food, dinamik, ince dal, küçük çocuk, fırtına, sabırsız derviş, roket metaforları sınıflandırılmış, küçük çocuk metaforu 2 katılımcı tarafından kullanılmıştır. Kategorinin frekans değeri 15 olarak hesaplanmıştır.

Aşağıda, bu kategoride üretilen metaforlardan katılımcıların doğrudan ifadelerine dayanan örnekler sunulmuştur.

"Z kuşağı kestirme yol gibidir. Çünkü her şeyin nasıl daha kısa sürede ya da şekilde yapılacağını bilirler" (K39).

"Z kuşağı fast food gibidir. Çünkü çok hazırcıdır" (K97).

"Z kuşağı sabırsız derviş gibidir. Çünkü bilgiye en zahmetsiz, en kısa yoldan, en az çabayla ulaşan bilgeye benziyorlar" (K126)

"Z Kuşağı bir partinin genel başkanı gibidir. Çünkü oturduğu yerden bütün bilgiler önüne gelmesini ister" (K11).

"Z Kuşağı Atletizm koşucusu gibidir. Çünkü dünyada özellikle teknolojik anlamda çok hızlı değişimler yaşanmaktadır ve bu değişime çok hızlı adapte olmaları gerekmektedir" (K8)

Kategori 5 Sorgulamayan, Düşünmeyen, Tembel ve Başarısız Bir Kuşak

Katılımcıların Z Kuşağı kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar incelendiğinde, bazı katılımcıların Z Kuşağının sadece kendilerine verilen komutlarla çalışan, düşünüp sorgulamayan, tembelliğine ve başarısızlığına vurgu yapan metaforlar geliştirdikleri tespit edilmiştir. Bu kategoride Robot, çöp kovası, kaplumbağa, Folivora, tembel, kumanda, siyasetçi, makine, balon, hamur, su metaforları sınıflandırılmıştır. Robot ve balon metaforları iki katılımcı tarafından kullanılmış, kategorinin frekans değeri 13 olarak hesaplanmıştır.

Aşağıda, bu kategoride üretilen metaforlardan katılımcıların doğrudan ifadelerine dayanan örnekler sunulmuştur.

"Z kuşağı robot gibidir. Çünkü birebir talimatla iş yapar. Düşünce mekanizmasını çalıştırmaz" (K105).

"Z Kuşağı tembel hayvan (Folivora) gibidir. Çünkü onlar da tembel hayvana benzer şekilde yavaş hareket eder, çok uyur ve az çalışır, asla çabalamazlar" (K32).

"Z Kuşağı balona benzer. Çünkü içinde helyum olduğunu ve hiç bir şey yapmadan havaya yükseleceğini düşünmektedir" (K21).

"Z kuşağı su gibidir. Çünkü bulunduğu yere göre şekil alır, her duyduğuna inanır ve paylaşır" (K116).

"Z kuşağı kumanda gibidir. Çünkü komut almadan çalışmaz" (K45).

Kategori 6 Geleceğin Teminatı Umut Veren Bir Kuşak

Katılımcıların Z kuşağı kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar incelendiğinde, bazı katılımcıların Z kuşağından fazlasıyla umutlu olduğunu, onların gelişmeye açık olduğunu, geleceğin onlarla birlikte geçmişten çok daha güzel olacağını ifade eden metaforlar geliştirdikleri görülmüştür. Bu kategori altında pırlanta, yıldız, zafer sembolü, boynuz, toprak, gökkuşağı ayçiçeği, maden, ışık, taze kan, çiçek, kara elmas metaforları sınıflandırılmış, yıldız metaforu iki kullanıcı tarafından kullanılmıştır. Kategorinin frekans değeri 13 olarak hesaplanmıştır.

Aşağıda, bu kategoride üretilen metaforlardan katılımcıların doğrudan ifadelerine dayanan örnekler sunulmuştur.

"Z kuşağı pırlantaya benzer. Çünkü geleceğimizi parlatacak donanıma sahiptir" (K26).

"Z kuşağı gökyüzünde parlayan bir yıldız gibidir. Çünkü ulaşılması zordur, frekansını yakalayabilmek güçtür ancak Z kuşağı anlaşılır ve fırsat sunulursa; ışığıyla geleceği aydınlatması pek mümkündür" (K34).

"Z kuşağı değeri anlaşılmayan bir maden gibidir. Çünkü daha önce benzer bir örneği ile karşılaşılmamıştır" (K100).

"Z kuşağı ışığa benzer. Çünkü onlar da ışık gibi bulunduğu ortamı aydınlatır" (K101).

"Z kuşağı ayçiçeği gibidir. Çünkü büyümesi için sağlanması gereken bazı ihtiyaçları vardır. Gerekli şartlara sahip olduğunda yetişip ürün verir" (K94).

Kategori 7 Bencil ve Umursamaz Bir Kuşak

Katılımcıların Z Kuşağı kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar incelendiğinde, bazı katılımcıların Z Kuşağının sadece kendini düşünen, bireyselliğe önem veren, özellikle toplumsal konularda vurdumduymaz bir kuşak olduğuna vurgu yapan metaforlar geliştirdikleri tespit edilmiştir. Bu kategoride; kedi, anemonlar, saman alevi, tenis sporu, yalnız insan, yalnız kurt, duyarsız, kaplan, şovmen metaforları kullanılmıştır. Saman alevi metaforu iki katılımcı tarafından kullanıldığı için kategorinin frekans değeri 10 olarak hesaplanmıştır.

Aşağıda, bu kategoride üretilen metaforlardan katılımcıların doğrudan ifadelerine dayanan örnekler sunulmuştur.

"Z kuşağı saman alevi gibidir. Çünkü çok hevesli olup bir çaba göstermeyip sonra da umursamıyorlar, çabuk parlayıp hemen sıklıp sönebiliyor" (K13).

"Z kuşağı kedi gibidir. Çünkü dünya yansa bile umursamazlar" (K7).

"Z kuşağı anemonlar (bir tür deniz canlısı gibidir. Çünkü merkezi sinir sistemleri yoktur. Çevrelerinde olup biten olaylara tepkisizdir" (K12).

"Z kuşağı yalnız kurt gibidir. Çünkü ekip çalışmasını sevmezler" (K65).

Kategori 8 Araştıran, Sorgulayan Bilinçli Bir Kuşak

Katılımcıların Z Kuşağı kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar incelendiğinde bazı katılımcıların Z Kuşağının araştıran, her şeyi sorgulayarak doğruya ulaşmayı amaçlayan bilinçli bir kuşak olduğuna vurgu yapan metaforlar geliştirdikleri tespit edilmiştir. Bu kategoride; sorgulama, bilinçli, sel, okul, dürüst, hakikat, kararlı, su, hükümet metaforları sınıflandırılmış ve frekans değeri 9 olarak hesaplanmıştır.

Aşağıda, bu kategoride üretilen metaforlardan katılımcıların doğrudan ifadelerine dayanan örnekler sunulmuştur.

"Z kuşağı kararlı bir nesle benzer. Çünkü onlar her şeyi bilir" (K69).

"Z kuşağı okula benzer. Çünkü sürekli öğretir ve öğrenirler" (K53).

"Z kuşağı, sorgulayan, araştıran bir nesle benzer. Çünkü sürekli olarak gerçeğin peşinde koşmaktadırlar" (K18).

Kategori 9- Hayatın Anlamını ve Amacını Kavrayamamış, Sorumsuz ve Hayalci Bir Kuşak

Katılımcıların Z Kuşağı kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar incelendiğinde bazı katılımcıların Z kuşağının henüz hayatın anlamını kavrayamamış bir nesil olduğuna vurgu yaptığı görülmüştür. Bu katılımcılar; hayatın anlamını kavrayamayan söz konusu neslin amaçsız bir şekilde yaşadığı, sorumluluk bilinçlerinin gelişmediği, bir hayal dünyasının içinde kısır bir döngüde hayatını sürdürdüğünü ifade etmektedir.

"Hayatın Anlamını ve Amacını Kavrayamamış, Sorumsuz ve Hayalci Bir Kuşak" kategorisi altında toplam 7 metafor bulunmaktadır. Bunlar; sıçrayan top, sorumsuz, hayalperest, bozuk televizyon, şekeri düşen kişi, amaçsız ve ham metaforlarıdır.

Aşağıda, bu kategoride üretilen metaforlardan katılımcıların doğrudan ifadelerine dayanan örnekler sunulmuştur.

"Z kuşağı hayatta amacı olmayan birisine benzer. Çünkü çevresel faktörler ve sosyal medyada boğulmuştur" (K61).

"Z kuşağı bozulmuş bir televizyon gibidir. Çünkü zorlamadığın sürece sorumluluklarını yerine getirmemektedir" (K44).

"Z kuşağı Sorumsuz bir nesil gibidir. Çünkü aileleri tüm sorumlulukları kendi üzerlerine almıştır. Helikopter ebeveynlik gibi" (K17).

Kategori 10 Diğer Kuşaklardan Farksız Bir Kuşak

Katılımcıların Z kuşağı kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar incelendiğinde, bazı katılımcıların kuşak kavramına inanmadığı dolayısıyla Z kuşağı gibi bir kuşağın var olmadığına ilişkin metaforlar geliştirdikleri görülmektedir. Benzer şekilde Z kuşağının geçmiş nesillerden herhangi bir farkının bulunmadığı, geçmişe karşı bir üstünlüğünün olmadığını düşünen katılımcılar mevcuttur. Bu kategori altında diğer kuşaklar, toplum, boş kova, önceki nesiller metaforları sınıflandırılmıştır. Kategorinin frekans değeri 4 olarak hesaplanmış ve genel toplam içinde en düşük değeri almıştır.

Aşağıda, bu kategoride üretilen metaforlardan katılımcıların doğrudan ifadelerine dayanan örnekler sunulmuştur.

- "Z kuşağı diğer kuşaklar gibidir. Çünkü Z kuşağı diğer kuşaklardan bağımsız değildir, kendinden önceki kuşakların birikimi üzerine bir benlik inşa etmektedir" (K14).
- "Z kuşağı boş bir kova gibidir. Çünkü bu kavramı ne ile doldursan o olur. Bu kavram bize ait olmayan değerler sistemi ile tanımlanmış bir kavramdır" (K41).

Z Kuşağı Kavramına İlişkin Oluşturulan Kategorilerin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi

Bu bölümde katılımcıların geliştirdikleri metaforların, katılımcıların çeşitli özelliklerine göre dağılımları sunulmuştur. Birden fazla katılımcı tarafından kullanılan metaforlar karışıklık yaratmaması adına a, b c, d, e şeklinde kodlanmıştır.

Katılımcıların Z kuşağı kavramına yönelik geliştirdikleri metaforların katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo 4 Katılımcıların geliştirdikleri metaforların cinsiyete göre dağılımı

Cinsiyet	Kategori	Metaforlar	f
Erkek	Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak	Yılkı atı, muhalif, ayrik otu, ilkbahar, pırlanta(b), özgür, sofistler, köpük, şımarık çocuk, bisiklet, yazım kılavuzu olmayan doktora tezi	11
	Mevcut Durumu ve Gelecekteki Hali Belirsiz, Karmaşık, Sürprizlerle Dolu Bir Kuşak	Rüya, reaktör, jel tatlı, hipotez, uzay, harf, gökkuşağı (b), gökkuşağı (c)	8
	İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak	Bilgisayar (a), teknoloji (b), teknoloji (e), oyun konsolu, yapay zekâ, bilgisayar oyunu, dikkatsizlik, akıllı telefon	8
	Araştıran, Sorgulayan Bilinçli Bir Kuşak	Sorgulama, bilinçli, sel, okul, hakikat, kararlı, su (a)	7
	Bencil ve Umursamaz Bir Kuşak	Kedi, anemonlar, saman alevi (a), saman alevi (b), yalnız insan, yalnız kurt, duyarsızlık	7
	Hıza, Hazza ve Hazıra Alışkın Bir Kuşak	Atletizm koçucusu, genel başkan, akarsu, dinamik, küçük çocuk (a), küçük çocuk (b), sabırsız derviş	7
	Sorgulamayan, Düşünmeyen, Tembel ve Başarısız Bir Kuşak	Balon (a), çöp kovası, siyasetçi, robot (b), su (b), hamur	6
	Hayatın Anlamını ve Amacını Kavrayamamış, Sorumsuz ve Hayalci Bir Kuşak	Hayalperest, şekeri düşen kişi, amaçsız, ham	4

	Geleceğin Teminatı Umut Veren Bir Kuşak	Pırlanta(a), boynuz, maden, kara elmas	4
	Diğer Kuşaklardan Farksız Bir Kuşak	Diğer kuşaklar, boş kova, önceki nesiller	3
		Toplam	65
Kadın	İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak	Dijitalleşme, bilgisayar (b), bilgisayar (c), bilgisayar (d), teknoloji (a),teknoloji (c), teknoloji (d), simülasyon, heykel, asosyal, sosyal medya	11
	Mevcut Durumu ve Gelecekteki Hali Belirsiz, Karmaşık, Sürprizlerle Dolu Bir Kuşak	Kapalı kutu, şaşırtıcı, radyo kanalı, kömür, yılan, dinamit, renk paleti, yaydan çıkmış ok, renkli tablo, devekuşu	10
	Geleceğin Teminatı Umut Veren Bir Kuşak	Yıldız (a), yıldız (b), zafer sembolü, toprak, gökkuşağı (a), ayçiçeği, ışık, taze kan, çiçek	9
	Hıza, Hazza ve Hazıra Alışkın Bir Kuşak	Kestirme yol, deniz, kısa video, hız çağı, fast food, ince dal, fırtına, roket	8
	Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak	İcat, kuş (a), kuş (b), devrim, girişimci, bağımsız ruh, tüy	7
	Sorgulamayan, Düşünmeyen, Tembel ve Başarısız Bir Kuşak	Robot (a), kaplumbağa, folivora, tembel, kumanda, makine, balon (b),	7
	Hayatın Anlamını ve Amacını Kavrayamamış, Sorumsuz ve Hayalci Bir Kuşak	Sıçrayan top, sorumsuzluk, bozuk televizyon	3
	Bencil ve Umursamaz Bir Kuşak	Tenis sporu, kaplan, şovmen	3
	Araştıran, Sorgulayan Bilinçli Bir Kuşak	Dürüst nesil, hükümet	2
	Diğer Kuşaklardan Farksız Bir Kuşak	Toplum	1
		Toplam	61

Tablo 4 incelendiğinde erkek katılımcıların “Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak” kategorisinde 11 metafor geliştirdiği ve böylece söz konusu kategorinin ilk sıraya yerleştiği görülmektedir. Her ikisinde de sekizer metafor geliştirilen “Mevcut Durumu ve Gelecekteki Hali Belirsiz, Karmaşık, Sürprizlerle Dolu Bir Kuşak” ve “İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak” kategorileri erkek katılımcıların en fazla metafor geliştirdiği ikinci kategori olarak göze çarpmaktadır. Erkek katılımcıların en az metafor geliştirdiği kategori ise 3 metafor geliştirilen “Diğer Kuşaklardan Farksız Bir Kuşak” kategorisidir.

Tablo 4 incelendiğinde kadın katılımcıların “İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak” kategorisinde 11 metafor geliştirdiği ve böylece söz konusu kategorinin ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bu kategoriyi 10 metafor geliştirilen “Mevcut Durumu ve Gelecekteki Hali Belirsiz, Karmaşık, Sürprizlerle Dolu Bir Kuşak” kategorisi takip ederken, “Geleceğin Teminatı Umut Veren Bir Kuşak” kategorisi 9 metafor ile üçüncü sırada yer almaktadır. Kadın katılımcıların en az metafor geliştirdiği kategori ise 1 metaforun geliştirildiği “Diğer Kuşaklardan Farksız Bir Kuşak” kategorisidir.

Erkek katılımcıların doğrudan ifadelerine dayanan örnekler aşağıda sunulmuştur.

“Z kuşağı yalnız kurt gibidir. Çünkü ekip çalışmasını sevmezler” (K65).

“Z kuşağı zafer sembolümüzdür. Çünkü onlar sanılanın aksine çok bilinçli çok güzel işlere imza atacak nesildir” (K88).

“Z kuşağı bisiklet gibidir. Doğaya zararı azdır ve özgürdür, her yere gidebilir” (K13).

Kadın katılımcıların doğrudan ifadelerine dayanan örnekler aşağıda sunulmuştur.

“Z Kuşağı tembel hayvan (Folivora) gibidir. Çünkü onlar da tembel hayvana benzer şekilde yavaş hareket eder, çok uyur ve az çalışır, asla çabalamazlar” (K32).

"Z kuşağı tembeldir. Çünkü her şeyin hazırına alıştılar" (K111).

"Z kuşağı deniz gibidir birçok farklı kaynaktan beslenerek(sosyal medya, aile, sosyal çevre, arkadaşlık gibi) kendini var etmektedir" (64).

Katılımcıların Z kuşağı kavramına yönelik geliştirdikleri metaforların katılımcıların unvanlarına göre dağılımı Tablo 5'de sunulmuştur.

Tablo 5 Katılımcıların geliştirdikleri metaforların unvana göre dağılımı

Bölüm	Kategori	Metaforlar	f
Öğretim Görevlisi / Araştırma Görevlisi	İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak	Bilgisayar (a), bilgisayar (b), bilgisayar (c), bilgisayar (d), teknoloji (a), teknoloji (b), teknoloji (c), dijitalleşme, oyun konsolu, yapay zekâ, bilgisayar oyunu, akıllı telefon	12
	Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak	İcat, muhalif, kuş (a), kuş (b), ilkbahar, özgür, sofistler, girişimci, bisiklet, tüy, yazım kılavuzu olmayan doktora tezi	11
	Mevcut Durumu ve Gelecekteki Hali Belirsiz, Karmaşık, Sürprizlerle Dolu Bir Kuşak	Kapalı kutu, rüya, kömür, yılan, dinamit, hipotez, uzay, renkli tablo, gökkuşağı (c)	9
	Hıza, Hazza ve Hazıra Alışkın Bir Kuşak	Genel başkan, deniz, akarsu, kısa video, hız çağı, fast food, ince dal, küçük çocuk (b)	8
	Geleceğin Teminatı Umut Veren Bir Kuşak	Zafer sembolü, yıldız (b), toprak, ayçiçeği, maden, taze kan, kara elmas	7
	Sorgulamayan, Düşünmeyen, Tembel ve Başarısız Bir Kuşak	Balon (a), folivora, tembel, su (b), hamur	5
	Hayatın Anlamını ve Amacını Kavrayamamış, Sorumsuz ve Hayalci Bir Kuşak	Sorumsuzluk, hayalperest, bozuk televizyon, şekeri düşen kişi	4
	Araştıran, Sorgulayan Bilinçli Bir Kuşak	Sorgulama, bilinçli, kararlı, hükümet	4
	Diğer Kuşaklardan Farksız Bir Kuşak	Diğer kuşaklar, toplum, boş kova, önceki nesiller	4
	Bencil ve Umursamaz Bir Kuşak	Yalnız insan, kaplan, şovmen	3
	TOPLAM		67
Doktor Öğretim Üyesi	Mevcut Durumu ve Gelecekteki Hali Belirsiz, Karmaşık, Sürprizlerle Dolu Bir Kuşak	Şaşırtıcı, radyo kanalı, reaktör, renk paleti, jel tatlı, harf, devekuşu	7
	Hıza, Hazza ve Hazıra Alışkın Bir Kuşak	Atletizm koşucusu, kestirme yol, dinamik, küçük çocuk (a), fırtına, sabırsız derviş, roket	7
	Geleceğin Teminatı Umut Veren Bir Kuşak	Pırlanta (a), yıldız (a), boynuz, gökkuşağı (a), ışık, çiçek	6
	Bencil ve Umursamaz Bir Kuşak	Anemonlar, saman alevi (a), saman alevi (b), yalnız kurt, duyarsızlık	5
	Sorgulamayan, Düşünmeyen, Tembel ve Başarısız Bir Kuşak	Robot (a), çöp kovası, kaplumbağa, makine, balon (b),	5
	Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak	Yılkı atı, ayrık otu, pırlanta(b), bağımsız ruh	4
	İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak	Heykel, asosyal, dikkatsizlik, sosyal medya	4
	Hayatın Anlamını ve Amacını Kavrayamamış, Sorumsuz ve Hayalci Bir Kuşak	Sıçrayan top, amaçsız	2
	Araştıran, Sorgulayan Bilinçli Bir Kuşak	Hakikat, su (a)	2

	Diğer Kuşaklardan Farksız Bir Kuşak	-	0
		Toplam	42
Doçent	Sorgulamayan, Düşünmeyen, Tembel ve Başarısız Bir Kuşak	Kumanda, siyasetçi, robot (b),	3
	Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak	Devrim, köpük	2
	Araştıran, Sorgulayan Bilinçli Bir Kuşak	Okul, dürüst nesil	2
	Bencil ve Umursamaz Bir Kuşak	Kedi, tenis sporu	2
	İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak	teknoloji (d), simülasyon	2
	Mevcut Durumu ve Gelecekteki Hali Belirsiz, Karmaşık, Sürprizlerle Dolu Bir Kuşak	Yaydan çıkmış ok, gökkuşağı (b)	2
	Hayatın Anlamını ve Amacını Kavrayamamış, Sorumsuz ve Hayalci Bir Kuşak	-	0
	Hıza, Hazza ve Hazıra Alışkın Bir Kuşak	-	0
	Geleceğin Teminatı Umut Veren Bir Kuşak	-	0
	Diğer Kuşaklardan Farksız Bir Kuşak	-	0
		Toplam	13
Profesör	Hayatın Anlamını ve Amacını Kavrayamamış, Sorumsuz ve Hayalci Bir Kuşak	Ham	1
	Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak	Şımarık çocuk	1
	Araştıran, Sorgulayan Bilinçli Bir Kuşak	Sel	1
	İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak	Teknoloji (e)	1
	Bencil ve Umursamaz Bir Kuşak	-	0
	Sorgulamayan, Düşünmeyen, Tembel ve Başarısız Bir Kuşak	-	0
	Mevcut Durumu ve Gelecekteki Hali Belirsiz, Karmaşık, Sürprizlerle Dolu Bir Kuşak	-	0
	Hıza, Hazza ve Hazıra Alışkın Bir Kuşak	-	0
	Geleceğin Teminatı Umut Veren Bir Kuşak	-	0
	Diğer Kuşaklardan Farksız Bir Kuşak	-	0
		Toplam	4

Tablo 5 incelendiğinde araştırma görevlisi veya öğretim görevlisi unvanına sahip öğretim elamanlarının geliştirdikleri metaforların önemli bir bölümünün (f=12) "İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak" kategorisi altında sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu kategoriyi oldukça yakın bir frekans değerine sahip (f=11) "Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak" kategorisi takip etmektedir. Araştırma görevlisi veya öğretim görevlisi unvanına sahip öğretim elamanlarının en az metafor ürettiği kategori ise "Bencil ve Umursamaz Bir Kuşak" kategorisi (f=3) olmuştur.

Tablo 5 incelendiğinde doktor öğretim üyesi unvanına sahip öğretim elamanlarının "Mevcut Durumu ve Gelecekteki Hali Belirsiz, Karmaşık, Sürprizlerle Dolu Bir Kuşak" ve "Hıza, Hazza ve Hazıra Alışkın Bir Kuşak" kategorileri altında yedişer metafor geliştirdiği ve frekans değeri olarak

ilk sırayı paylaştığı görülmektedir. Doktor öğretim üyesi unvanlı öğretim elemanları “Diğer Kuşaklardan Farksız Bir Kuşak” kategorisi altında hiçbir metafor geliştirmemesi dikkat çekicidir.

Tablo 5 incelendiğinde diğer unvanlara kıyasla az sayıda olan doçent unvanına sahip öğretim elemanlarının geliştirdikleri metaforların 3’ü “Sorgulamayan, Düşünmeyen, Tembel ve Başarısız Bir Kuşak” kategorisi altında sınıflandırılmıştır. Doçent öğretim elemanları tarafından geliştirilen metaforların kategorilere genellikle dengeli dağılım gösterdiği göze çarparken, “Hayatın Anlamını ve Amacını Kavrayamamış, Sorumsuz ve Hayalci Bir Kuşak”, “Hıza, Hazza ve Hazıra Alışkın Bir Kuşak” Geleceğin Teminatı Umut Veren Bir Kuşak” ve “Diğer Kuşaklardan Farksız Bir Kuşak” kategorilerinde sınıflandırılan herhangi bir metaforun bulunmaması dikkat çekicidir.

Tablo 5 incelendiğinde çalışmanın katılımcılarından en az sayıda bulunan profesör unvanlı katılımcıların her birinin farklı kategoriye dahil olan bir metafor geliştirdiği görülmektedir. Buna göre “Hayatın Anlamını ve Amacını Kavrayamamış, Sorumsuz ve Hayalci Bir Kuşak”, “Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak”, “Araştıran, Sorgulayan Bilinçli Bir Kuşak” ve “İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak” kategorilerinde birer metafor geliştirdiği, diğer kategorilerde herhangi bir metafor geliştirilmediği görülmektedir.

Katılımcıların Z kuşağı kavramına yönelik geliştirdikleri metaforların katılımcıların yaşlarına göre dağılımı Tablo 6’da sunulmuştur.

Öğretim Görevlisi/Araştırma Görevlisi unvanına sahip katılımcıların doğrudan ifadelerine dayanan örnekler aşağıda sunulmuştur.

“Z kuşağı değeri anlaşılmayan bir maden gibidir. Çünkü daha önce benzer bir örneği ile karşılaşılmamıştır” (K100).

“Z kuşağı fast food gibidir. Çünkü çok hazırcılardır” (K97).

Doktor Öğretim Üyesi unvanına sahip katılımcıların doğrudan ifadelerine dayanan örnekler aşağıda sunulmuştur.

“Z Kuşağı Z Kuşağı Atletizm koşucusu gibidir. Çünkü dünyada özellikle teknolojik anlamda çok hızlı değişimler yaşanmaktadır ve bu değişime çok hızlı adapte olmaları gerekmektedir” (K8).

“Z kuşağı sıçrayan bir top gibidir. Çünkü yerinde duramaz, çabuk sıkılır, bugün istediğini/ sevdiğini yarın istemez/sevmez (K19).

Doçent unvanına sahip katılımcıların doğrudan ifadelerine dayanan örnekler aşağıda sunulmuştur.

“Z kuşağı kumanda gibidir. Çünkü komut almadan çalışmaz” (K45).

“Z kuşağı Z kuşağı okula benzer. Çünkü sürekli öğretir ve öğrenirler” (K53).

Profesör unvanına sahip katılımcıların doğrudan ifadelerine dayanan örnekler aşağıda sunulmuştur.

“Z Kuşağı zeki ama doyumsuz şımarık bir çocuk gibidir. Çünkü her tür fırsata sahiptir ancak zamanın, elindeki imkan ve fırsatların kıymetini bilmemektedir” (K83).

“Z kuşağı hamdır. Çünkü zamanla olgunlaşacaktır” (K73).

Tablo 6 Katılımcıların geliştirdikleri metaforların yaşa göre dağılımı

Bölüm	Kategori	Metaforlar	f
20-30 Yaş	Mevcut Durumu ve Gelecekteki Hali Belirsiz, Karmaşık, Sürprizlerle Dolu Bir Kuşak	Kömür, yılan, dinamit, gökkuşağı (c)	4
	Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak	İcat, girişimci, kuş (b), tüy	4
	Geleceğin Teminatı Umut Veren Bir Kuşak	Yıldız (b), toprak, ayçiçeği	3

	Hıza, Hazza ve Hazıra Alışkın Bir Kuşak	Deniz, ince dal	2
	İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak	Dijitalleşme, bilgisayar oyunu	2
	Hayatın Anlamını ve Amacını Kavrayamamış, Sorumsuz ve Hayalci Bir Kuşak	Bozuk televizyon	1
	Araştıran, Sorgulayan Bilinçli Bir Kuşak	-	0
	Bencil ve Umursamaz Bir Kuşak	-	0
	Sorgulamayan, Düşünmeyen, Tembel ve Başarısız Bir Kuşak	-	0
	Diğer Kuşaklardan Farksız Bir Kuşak	-	0
		Toplam	16
30-40 Yaş	Hıza, Hazza ve Hazıra Alışkın Bir Kuşak	Atletizm koşucusu, genel başkan, kestirme yol, akarsu, kısa video, hız çağı, fast food, dinamik, küçük çocuk (a), küçük çocuk (b), fırtına, roket	12
	İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak	Bilgisayar (a), bilgisayar (b), bilgisayar (c), bilgisayar (d), teknoloji (b), oyun konsolu, yapay zekâ, heykel, asosyal, sosyal medya, akıllı telefon	11
	Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak	Kuş (a), pırlanta(b), özgür, sofistler, köpük, bisiklet, yazım kılavuzu olmayan doktora tezi	7
	Bencil ve Umursamaz Bir Kuşak	Kedi, anemonlar, saman alevi (a), saman alevi (b), yalnız insan, kaplan, şovmen	7
	Sorgulamayan, Düşünmeyen, Tembel ve Başarısız Bir Kuşak	Balon (a), folivora, siyasetçi, makine, balon (b), su (b), hamur	7
	Mevcut Durumu ve Gelecekteki Hali Belirsiz, Karmaşık, Sürprizlerle Dolu Bir Kuşak	Şaşırtıcı, radyo kanalı, rüya, hipotez, uzay, harf, devekuşu	7
	Geleceğin Teminatı Umut Veren Bir Kuşak	Zafer sembolü, boynuz, gökkuşağı (a), maden, taze kan, çiçek, kara elmas	7
	Hayatın Anlamını ve Amacını Kavrayamamış, Sorumsuz ve Hayalci Bir Kuşak	Sıçrayan top, sorumsuzluk, hayalperest, şekeri düşen kişi	4
	Araştıran, Sorgulayan Bilinçli Bir Kuşak	Sorgulama, okul, hükümet,	3
	Diğer Kuşaklardan Farksız Bir Kuşak	Boş kova	1
		Toplam	66
40-50 Yaş	Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak	Yılkı atı, muhalif, ayırık otu, devrim, şımarık çocuk, bağımsız ruh	6
	Sorgulamayan, Düşünmeyen, Tembel ve Başarısız Bir Kuşak	Robot (a), robot (b), çöp kovası, kaplumbağa, tembel, kumanda	6
	Mevcut Durumu ve Gelecekteki Hali Belirsiz, Karmaşık, Sürprizlerle Dolu Bir Kuşak	Kapalı kutu, reaktör, jel tatlı, yaydan çıkmış ok, renkli tablo, gökkuşağı (b)	6
	Araştıran, Sorgulayan Bilinçli Bir Kuşak	Dürüst nesil, hakikat, kararlı, su (a)	4
	İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak	teknoloji (a), teknoloji (c), teknoloji (d), dikkatsizlik	4
	Geleceğin Teminatı Umut Veren Bir Kuşak	Pırlanta (a), yıldız (a), ışık	3

	Hayatın Anlamını ve Amacını Kavrayamamış, Sorumsuz ve Hayalci Bir Kuşak	Amaçsız, ham	2
	Diğer Kuşaklardan Farksız Bir Kuşak	Diğer kuşaklar, toplum	2
	Bencil ve Umursamaz Bir Kuşak	Tenis sporu	1
	Hıza, Hazza ve Hazıra Alışkın Bir Kuşak	-	0
	Toplam		34
50 Yaş ve Üzeri	İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak	Simülasyon, teknoloji (e)	2
	Araştıran, Sorgulayan Bilinçli Bir Kuşak	Bilinçli, sel,	2
	Bencil ve Umursamaz Bir Kuşak	Yalnız kurt, duyarsızlık	2
	Mevcut Durumu ve Gelecekteki Hali Belirsiz, Karmaşık, Sürprizlerle Dolu Bir Kuşak	Renk paleti	1
	Hıza, Hazza ve Hazıra Alışkın Bir Kuşak	Sabırsız derviş	1
	Diğer Kuşaklardan Farksız Bir Kuşak	Önceki nesiller	1
	Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak	İlkbahar	1
	Geleceğin Teminatı Umut Veren Bir Kuşak	-	0
	Sorgulamayan, Düşünmeyen, Tembel ve Başarısız Bir Kuşak	-	0
	Hayatın Anlamını ve Amacını Kavrayamamış, Sorumsuz ve Hayalci Bir Kuşak	-	0
	Toplam		10

Tablo 6 incelendiğinde 20-30 yaş aralığında bulunan katılımcıların “Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak” ve “Mevcut Durumu ve Gelecekteki Hali Belirsiz, Karmaşık, Sürprizlerle Dolu Bir Kuşak” kategorilerinde dörder metafor geliştirdiği ve böylece ilk sırada yer aldığı görülmektedir. “Araştıran, Sorgulayan Bilinçli Bir Kuşak”, “Bencil ve Umursamaz Bir Kuşak”, “Sorgulamayan, Düşünmeyen, Tembel ve Başarısız Bir Kuşak” ve “Diğer Kuşaklardan Farksız Bir Kuşak” kategorilerinde ise herhangi bir metafor bulunmamaktadır.

Tablo 6 incelendiğinde 30-40 yaş aralığında bulunan katılımcıların ürettikleri metaforların kategorilere göre dağılımında “Hıza, Hazza ve Hazıra Alışkın Bir Kuşak” kategorisinin 12 metafor ile başı çektiği görülmektedir. “İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak” kategorisi ise 11 metafor ile ikinci sırada yer almaktadır. “Diğer Kuşaklardan Farksız Bir Kuşak” kategorisi ise yalnızca 1 metafor ile son sırada bulunmaktadır.

Tablo 6 incelendiğinde 40-50 yaş aralığında bulunan katılımcıların ürettikleri metaforların kategorilere göre dağılımında 3 kategorinin altışar metafor ile ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bunlar; “Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak”, “Sorgulamayan, Düşünmeyen, Tembel ve Başarısız Bir Kuşak” ve “Mevcut Durumu ve Gelecekteki Hali Belirsiz, Karmaşık, Sürprizlerle Dolu Bir Kuşak” kategorileridir. “Hıza, Hazza ve Hazıra Alışkın Bir Kuşak” kategorisi altında ise herhangi bir metaforun sınıflandırılmadığı görülmektedir.

Tablo 6 incelendiğinde çalışmanın katılımcılarının yaş aralığına göre en az sayıda olan 50 yaş ve daha büyük olanlar ikişer metafor ile “Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak”, “Araştıran, Sorgulayan Bilinçli Bir Kuşak”, “Bencil ve Umursamaz Bir Kuşak” ve “İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak” kategorilerini ilk sıraya taşımıştır. “Hayatın Anlamını ve Amacını Kavrayamamış, Sorumsuz ve Hayalci Bir Kuşak”, “Sorgulamayan, Düşünmeyen, Tembel ve Başarısız Bir Kuşak” ve “Geleceğin Teminatı Umut Veren Bir Kuşak” kategorilerinde ise herhangi bir metafor sınıflandırılmamıştır.

20-30 yaşlarındaki katılımcıların doğrudan ifadelerine dayanan örnekler aşağıda sunulmuştur.

“Z kuşağı heyecanlı bir bilgisayar oyunu gibidir. Çünkü enerjileri yüksektir” (K35).

“Z kuşağı toprak gibidir. Çünkü kendisine ne verilirse onu çoğaltır, yeşertir ve meyve verir” (K89).

30-40 yaşlarındaki katılımcıların doğrudan ifadelerine dayanan örnekler aşağıda sunulmuştur.

“Z Kuşağı heykel gibidir çünkü oyun tablet başında saatlerce hareketsiz durabilmektedirler” (K29).

“Z kuşağı sofistler gibidir. Çünkü özgürlüklerine düşkündür” (K80).

40-50 yaşlarındaki katılımcıların doğrudan ifadelerine dayanan örnekler aşağıda sunulmuştur.

“Z kuşağı Z kuşağı ışığa benzer. Çünkü onlar da ışık gibi bulunduğu ortamı aydınlatır” (K101).

“Z kuşağı robot gibidir. Çünkü birebir talimatla iş yapar. Düşünce mekanizmasını çalıştırmaz” (K105).

50 ve üzeri yaşlarındaki katılımcıların doğrudan ifadelerine dayanan örnekler aşağıda sunulmuştur.

“Z Kuşağı sel gibidir. Çünkü hedeflerinin önünde kimse duramaz” (K56).

“Z kuşağı renk paleti gibidir. Çünkü, tek renkli ya da renksiz sanırken, iletişim kurunca ummadığın düşünce, fikir, duyarlılık ve yaklaşıma sahip, çok farklı renklerle karşılaşılır” (K68).

Sonuç

2000 yılı ve sonrasında doğan bireyleri ifade etmek için kullanılan Z kuşağı bugün dünya nüfusunun %32'sini oluşturmaktadır. Söz konusu yaş grubunun büyük bir çoğunluğu bugün üniversitede öğrenim görmekte ve yavaş yavaş iş hayatına başlamaktadır. Gerek genel nüfus içerisindeki önemli payı gerekse de geleceği belirleyecek bir kuşak olması nedeniyle bilim insanları tarafından Z kuşağına yönelik birçok farklı çalışma gerçekleştirilmiştir. Bugün öğrenim hayatına devam eden gençlerin zamanının büyük bir bölümü okul, dersane, üniversite gibi eğitim kurumlarında geçmektedir. Dolayısıyla Z kuşağı ile en fazla muhatap olan kesimlerden biri de bu eğitim kurumlarında çalışanlardır. Bu nedenle söz konusu çalışanların Z kuşağı ile ilgili deneyimleri oldukça fazladır. Bu durum yapılan bu çalışmanın da temel motivasyon kaynağı olmuş ve öğretim elemanlarının Z kuşağına yönelik algıları metaforlar aracılığıyla tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada bir soru formu veri toplama aracı olarak kullanılmış, elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Toplam 126 cevap formundan 109 farklı metafor elde edilmiş, söz konusu metaforlar 10 farklı kategori altında sınıflandırılmıştır.

Katılımcıların Z kuşağı kavramına yönelik geliştirdikleri metaforlar incelendiğinde teknoloji ve bilgisayar metaforlarının en fazla tekrar edilen iki metafor olduğu dikkat çekmektedir. Bu metaforlar “teknoloji ve bilgi çağı” olarak adlandırılan günümüzün önemli kavramlarıdır. Katılımcılar Z kuşağını bu iki kavramla ifade ederek onların içinde yaşadığımız çağa uyumlu bir nesil olduğunu algıladıklarını göstermişlerdir. Çalışmada elde edilen bu sonuç öğretmen adaylarının Z kuşağı kavramına ilişkin algılarını araştıran Koç Akran ve Karakaş (2023)'ün sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Koç Akran ve Karakaş (2023) çalışmalarında da “teknoloji” metaforu en fazla kullanılan metafor olmuştur.

Katılımcıların Z kuşağına dair geliştirdikleri metaforlara ilişkin açıklamalar dikkate alınarak, metaforlar 10 farklı kategoride sınıflandırılmıştır. Bunlar; “Hayatın Anlamını ve Amacını Kavrayamamış, Sorumsuz ve Hayalci Bir Kuşak”, “Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak”, “Araştıran, Sorgulayan Bilinçli Bir Kuşak”, “Bencil ve Umursamaz Bir Kuşak”, “Sorgulamayan, Düşünmeyen Tembel ve Başarısız Bir Kuşak”, “Mevcut Durumu ve Gelecekteki

Hali Belirsiz, Karmaşık, Sürprizlerle Dolu Bir Kuşak”, “Hıza, Hazza ve Hazıra Alışkın Bir Kuşak”, “İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak”, “Geleceğin Teminatı Umut Veren Bir Kuşak” ve “Diğer Kuşaklardan Farksız Bir Kuşak” kategorileridir. Bu kategoriler incelendiğinde “İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak” kategorisi, altında sınıflandırılan metafor sayısı bakımından ilk sırada yer almaktadır. Bu durum öğretim elemanlarının birçoğunun Z kuşağını teknoloji ile özdeşleştirerek anlamlandırıldığını göstermektedir. Pichler ve diğerleri (2021)’da bu çalışmanın bu sonucuna benzer şekilde Z kuşağını önceki nesillerle karşılaştırdıklarında “internet, teknolojisi ve akıllı telefonların her zaman Z kuşağı bireylerinin hayatlarının bir parçası olduğunu” ifade etmiştir. Z kuşağına ilişkin literatür incelendiğinde birçok bilim insanının Z kuşağının teknoloji ile bağına vurguladığı görülmektedir (Kapil ve Roy, 2014; Karadoğan, 2019; Prensky, 2001; Reeves ve Oh, 2008; Twenge vd., 2010). Tüm bunlar çalışmanın bu sonucunun literatürle uyduğunu göstermektedir.

Katılımcıların geliştirdiği metaforlara ilişkin yapılan sınıflandırmada iki kategorinin aynı frekans değerine sahip olarak ikinci sıraya yerleştiği görülmektedir. Bu kategoriler “Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak” ve “Mevcut Durumu ve Gelecekteki Hali Belirsiz, Karmaşık, Sürprizlerle Dolu Bir Kuşak” kategorileridir. “Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak” kategorisinde Z kuşağının bağımsız, özgür ruhlu olmasına, herhangi bir şeye bağlılık ve aidiyet duymamasına, kurallara bağlılıklarının olmayışına, hatta kurallara başkaldırma eğilimlerine, değişime açık ve yenilikçi olmalarına yönelik metaforların sınıflandırıldığı görülmektedir. Söz konusu bu özellikler Z kuşağı kavramına ilişkin yapılan birçok çalışmada Z kuşağının belirleyici özellikleri olarak belirtilmektedir (Golovinski, 2011; Tabscott, 2009; Tulgan, 2013; Türk, 2017).

“Mevcut Durumu ve Gelecekteki Hali Belirsiz, Karmaşık, Sürprizlerle Dolu Bir Kuşak” kategorisi incelendiğinde ise katılımcıların Z kuşağının belirsizliğine vurgu yapan metaforların sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu metaforlar ve metafor açıklamalarında katılımcıların Z kuşağı hakkında net bir fikri olmadığı, Z kuşağının iyi yönlerinin geliştirilerek günümüzü ve geleceği güzelleştirebileceği gibi, dünyayı bugünden çok daha kötüye götürme potansiyelleri de olduğu ifade edilmiştir. Z kuşağının belirsizliğine ilişkin ifadeler sadece geleceğe yönelik değil, anlık ve günlük olaylarda tepkilerinin kestirilmemesi olduğu, her an her şeyi yapabilecek nitelikte olduğuna ve çeşitliliğine ilişkin vurguları da kapsamaktadır. Kırık ve Köyüstü (2018) Z kuşağı konusunda yazılmış olan tezlerin içerik analizi yöntemiyle incelenmesi çalışması da Z kuşağının çeşitliliğine vurgu yapmaktadır. Benzer şekilde çalışmanın bu kategorisi, Koç Akran ve Karakaş (2023)’ün öğretmen adaylarının Z kuşağı kavramına ilişkin algılarını araştırdığı çalışmada oluşturdukları “amacı olmayan kuşak” ve “çeşitliliğe sahip kuşak” kategorileri ile benzeşmektedir. Bu durum öğretmen adaylarının Z kuşağı algılarının, öğretim elamanlarının Z kuşağı algıları ile benzeştiğini de göstermektedir.

Z kuşağına ilişkin geliştirilen metaforların bir araya getirilmesiyle oluşturulan kategoriler Z kuşağının olumlu özelliklere vurgu yapan, olumsuz özelliklere vurgu yapan ve nötr ya da belirsiz olarak ifade edilebilecek ikinci bir sınıflandırmaya tabi tutulabilecektir. Buna göre Z kuşağının olumlu özelliklerine atıfta bulunan kategoriler; “Araştıran, Sorgulayan Bilinçli Bir Kuşak” ve “Geleceğin Teminatı Umut Veren Bir Kuşak” kategorileridir. Z kuşağının olumsuz özelliklere vurgu yapılan kategoriler ise; “Hayatın Anlamını ve Amacını Kavrayamamış, Sorumsuz ve Hayalci Bir Kuşak”, “Bencil ve Umursamaz Bir Kuşak”, “Sorgulamayan, Düşünmeyen, Tembel ve Başarısız Bir Kuşak” ve “Hıza, Hazza ve Hazıra Alışkın Bir Kuşak” kategorileridir. Z kuşağı konusunda nötr olan veya belirsiz ifadeler içeren metaforları barındıran kategoriler ise “Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak”, “Mevcut Durumu ve Gelecekteki Hali Belirsiz, Karmaşık, Sürprizlerle Dolu Bir Kuşak”, “İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak” ve “Diğer Kuşaklardan Farksız Bir Kuşak” kategorileridir. Çünkü bu kategorilerde geliştirilen metaforlar Z kuşağının hem olumlu hem olumsuz özelliklerine atıfta bulunan metaforlardan oluşan kategorilerdir. Kategorilere ilişkin yapılan bu gruplandırmanın genel toplam içindeki dağılımları incelendiğinde ise; Z kuşağının olumlu özelliklerine vurgu yapan metaforlardan müteşekkil

kategorilerin toplam frekans değerinin 22, Z kuşağının olumsuz özelliklere vurgu yapan metaforlardan oluşan kategorilerin toplam frekans değerinin 45, Z kuşağına karşı nötr yaklaşan veya onların belirsizliğine vurgu yapan metaforların bulunduğu kategorilerin ise toplam frekans değerinin 49 olduğu görülmektedir. Bu durum öğretim elemanlarının Z kuşağına karşı olumlu algılarının olumsuz veya nötr algılarına göre çok daha düşük olduğunu göstermektedir.

Akademisyenlerin Z kuşağı kavramına ilişkin metaforlarından oluşan kategoriler incelendiğinde en düşük değeri alan kategorinin “Diğer Kuşaklardan Farksız Bir Kuşak” (f=4) kategorisi olduğu görülmektedir. Bu kategori altında geliştirilen metaforlar kuşak kavramının varlığına inanmayan veya söz konusu kuşağın diğer kuşaklardan hiç bir farkının olmadığını düşünen öğretim elemanlarının da olduğunu göstermektedir.

Katılımcılar tarafından Z kuşağına yönelik geliştirilen metaforların cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde “Diğer Kuşaklardan Farksız Bir Kuşak” kategorisi hem kadın katılımcılarda hem erkek katılımcılarda son sırada yer alsada bu kategori altında geliştirilen metaforların çoğu (f=3) erkek katılımcılar tarafından geliştirilmiştir. Bu durum erkek katılımcıların kuşak kavramına ve kuşaklar arasındaki farklılıklara olan inancının kadın katılımcılara göre daha düşük olduğunu göstermektedir.

Z kuşağı kavramına ilişkin geliştirilen metaforların katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımı incelendiğinde dikkat çeken bir diğer kategori “Araştıran, Sorgulayan Bilinçli Bir Kuşak” kategorisidir. Bu kategoride erkek katılımcılar 7 metafor geliştirirken, kadın katılımcılar 2 metafor geliştirmiştir. Bu durum erkek öğretim elemanlarının kadınlara göre Z kuşağını daha araştırmacı, sorgulayıcı ve bilinçli bir kuşak olarak algıladığını göstermektedir.

Akademisyenlerin Z kuşağına yönelik geliştirdikleri metaforların katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımı incelendiğinde dikkat çeken bir diğer kategori de “Geleceğin Teminatı Umut Veren Bir Kuşak” kategorisidir. Bu kategoride erkek katılımcılar 4 metafor geliştirirken, kadın katılımcılar 9 metafor geliştirmiştir. Bu durum kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre gelecekte Z kuşağından daha ümitli olduğu ve onlara daha çok güvendiğini göstermektedir.

Z kuşağı kavramına ilişkin geliştirilen metaforların katılımcıların unvanlarına göre dağılımı incelendiğinde “Diğer Kuşaklardan Farksız Bir Kuşak” kategorisi dikkat çekmektedir. Söz konusu kategoride üretilen 4 metaforun tamamının öğretim görevlisi ya da araştırma görevlisi unvanına sahip katılımcılar tarafından geliştirildiği görülmektedir. Bu durum öğretim elemanlarının en alt kademesinde yer alan katılımcıların bazılarının Z kuşağı kavramını kabul etmediği veya Z kuşağının geçmiş nesillerle bir farkının olmadığını düşündüğünü göstermektedir.

Z kuşağı kavramına ilişkin geliştirilen metaforların katılımcıların unvanlarına göre dağılımı incelendiğinde dikkat çeken bir diğer kategori “Özgürlüğüne Düşkün, Kurallara Karşı ve Yenilikçi Bir Kuşak” kategorisidir. Katılımcılar bu kategoride toplam 18 metafor geliştirmişlerdir. Bu metaforların 11’i araştırma görevlisi veya öğretim görevlisi unvanına sahip katılımcılar tarafından geliştirilmiştir. Bu durum araştırma görevlisi veya öğretim görevlisi unvanına sahip katılımcıların diğer unvanlara sahip katılımcılara göre Z kuşağını daha özgür, daha yenilikçi ve kurallara karşı bir kuşak olarak algıladığını göstermektedir.

Z kuşağına ilişkin metaforların akademisyenlerin unvanlarına göre dağılımı incelendiğinde “Hıza, Hazza ve Hazıra Alışkın Bir Kuşak” kategorisi altında geliştirilen metaforların tamamının araştırma görevlisi veya öğretim görevlisi katılımcılar ve doktor öğretim üyesi unvanına sahip katılımcılar tarafından üretildiği görülmektedir. Bu durum söz konusu unvana sahip katılımcıların Z kuşağının hızlı yaşamaya, her şeye kolay ve hazır bir şekilde erişmeye alıştığını, hazlarına önem verip bunlara göre hayatını yönlendirdiğine ilişkin algılarının yüksek olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların Z kuşağı kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforların, akademisyenlerin unvanlarına göre dağılımı incelendiğinde “İçinde Büyüdüğü Çağa Uygun Teknolojik Bir Kuşak” kategorisinin bütün unvanlarda önemli bir frekans değerine sahip olduğu görülmektedir. Bu

durum unvanları değişse de, Z kuşağını içinde bulunduğumuz bilgi ve teknoloji çağı ile özleştiren öğretim elemanı sayısının yüksek olduğunu göstermektedir.

Z kuşağı kavramına ilişkin geliştirilen metaforların katılımcıların yaşlarına göre dağılımı incelendiğinde “Geleceğin Teminatı Umud Veren Bir Kuşak” kategorisinin frekans değeri dikkat çekmektedir. Söz konusu kategoride yaş ilerledikçe frekans değeri artsa da, yaş grubunun genel ortalamasındaki yüzdeler sürekli azaldığı, 50 yaş ve üstüne kadar geldiğinde bu kategoride hiçbir metaforun bulunmadığı görülmektedir. Bu durum öğretim elemanlarının yaşları ilerledikçe Z kuşağından geleceğe yönelik umutlu beklentilerinin nispeten azaldığını göstermektedir. Benzer şekilde Z kuşağının olumsuz özelliklerine vurgu yapan, “Bencil ve Umursamaz Bir Kuşak” ve “Sorgulamayan, Düşünmeyen, Tembel ve Başarısız Bir Kuşak” kategorileri incelendiğinde, bu kategorilerde bütün yaş gruplarında en az bir metafor yer alırken 20-30 yaş aralığında söz konusu kategorilerde herhangi bir metaforun üretilmediği görülmektedir. Yine bu durum da Z kuşağına en yakın yaş grubu olan 20-30 yaş aralığının, Z kuşağını diğer yaş gruplarına göre daha olumlu algıladığının bir göstergesidir.

Çalışmanın sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde öğretim elemanlarının Z kuşağını genellikle teknoloji ile özdeşleştirildiği görülmektedir. Birçok akademik çalışma ile desteklenen bu durumun öğretim elemanları tarafından benimsenmesi, derslerin yürütülmesinde teknolojiden daha fazla faydalanılması, öğrencilerin derslere daha çok ilgi duymasına sebep olabileceğini düşündürmektedir. Derslerde bilgisayar, tablet, slayt, video vb. dijital içeriklerin kullanımının yaygınlaşması, teknoloji ile özdeşleşen Z kuşağının öğrenim hayatına katkıda bulunabilecektir. Çalışmada elde edilen önemli sonuçlardan biri de öğretim elemanlarının Z kuşağına yönelik olumlu algılarının düşük olduğudur. Öğretim elemanlarının Z kuşağına yönelik algıların olumlu yönde değiştirilmesiyle, Z kuşağı öğrencileri ve öğretim elemanları arasındaki iletişim kanallarının daha da güçleneceği düşünülmektedir. Bu güçlü iletişim öğrencilerin öğrenim hayatındaki başarısını yukarıya taşıyabileceği gibi öğretim elemanlarının da derslerdeki verimliliklerini artırabilecektir. Öğretim elemanlarının Z kuşağına yönelik geliştirdikleri metaforların yaşlara göre dağılımı incelendiğinde 20-30 yaş ile en genç yaş aralığında bulunan öğretim elemanlarının Z kuşağına yönelik metaforlarının diğer yaş gruplarına göre daha olumlu olduğu görülmektedir. Bu durum yaş itibarıyla Z kuşağının yaşlarına daha yakın olan öğretim elemanlarının onlar hakkında daha olumlu düşüncelere sahip olduğunu göstermektedir. Yaş olarak daha genç öğretim elemanlarının Z kuşağı hakkında daha olumlu düşüncelere sahip oldukları için onların güçlü yönlerini güçlendirmeye çalışıp olumsuz yönlerini törpüleyebilecekleri düşünülebilecektir.

Yazar Katkı Oranları

Çalışmaya 1. Yazar: % 50, 2. Yazar: % 50 oranında katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı

“Üniversite Öğretim Elemanlarının Z Kuşağı Kavramı Algılarına Yönelik Metafor Analizi: Artvin Çoruh Üniversitesi Örneği” başlıklı makalemiz ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur ve yazarlar arasında da herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Abuşoğlu, H., Ö. & Balcı Aydoğan, B. (2023). Sosyal medyada Z kuşağına yönelik nefret söylemi: Ekşi sözlük örneği. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 707-728. <https://doi.org/10.48146/odusobiad.1140594>
- Adıgüzel, O., Batur, H., & Z. Ekşili, N. (2014). Kuşakların değişen yüzü ve y kuşağı ile ortaya çıkan yeni çalışma tarzı: mobil yakalılar. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (19), 165-182.

- Akmeşe, B., & Taşcıoğlu, R. (2023). Siyasal reklamlarda Z kuşağının temsili: 2018 cumhurbaşkanı seçimi örneğinde göstergebilimsel bir inceleme. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, (10), 189-215. <https://doi.org/10.56676/kiad.1168035>
- Aydoğdu, H., & Özkan, N., K. (2021). Z kuşağı gençliğinin ideal yöneticiye yönelik metaforik algılarının incelenmesi: aksaray ili örneği. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 4(2), 228-262. <https://doi.org/10.47948/efad.987160>
- Ballı, F., E. (2020). Z kuşağı ortaokul öğrencilerinin okul müdürlerine dair algılarının incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, (84), 529-550.
- Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenilirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 23-28.
- Bayrak, H., U. (2019). Ebeveynlerin gözünden çocuk istismarı: metaforik bir çalışma. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 30(2), 376-389. <https://doi.org/10.33417/tsh.572236>
- Bencsik, A., Horváth-Csikós, G., & Juhász, T. (2016). Y and Z generations at workplaces. *Journal of competitiveness*, 8(3). DOI:10.7441/joc.2016.03.06.
- Berge, Z., L., & Berge, M., B. (2019). The economic abcs of educating and training generations X, Y, and Z. *Performance Improvement*, 58(5), 44-53. DOI:10.1002/pfi.21864.
- Demirbilek, N. (2021). Üniversite öğrencilerinin kayırmacılık kavramına ilişkin metaforik algıları. *Yaşadıkça Eğitim*, 35(2), 367-381. DOI:10.33308/26674874.202135229.
- Djafarova, E. & Fouts, S. (2022). Exploring ethical consumption of generation Z: Theory of planned behavior. *Young Consumers*, 23(3), 413-431.
- Doğan, S., & Erkan, İ. (2019). Z kuşağının sosyal medyaya yönelik algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 14, 146-155. <https://doi.org/10.19168/jyasar.633557>
- Ekici, G. (2016a). Biyoloji öğretmeni adaylarının mikroskop kavramına ilişkin algılarının belirlenmesi: Bir metafor analizi çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 615-636.
- Ekici, G. (2016b). Student-Teachers' Metaphoric Perceptions Towards the Concept of "Computer". *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 15(3), 755-781. <https://doi.org/10.21547/jss.256704>
- Erdem, N., Görün, M., & Kara, G. (2023). Z kuşağının "siyaset" kavramına dair metaforik algılarının ölçülmesi. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 6(1), 1-27. <https://doi.org/10.33712/mana.1256510>
- Erdoğan, M., A. (2022). *Z kuşağının yaşlı bireylere karşı tutumlarının belirlenmesi: Ankara örneği*. (yayımlanmamış doktora tezi). Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Ankara.
- Erten, P. (2019). Z kuşağının dijital teknolojiye yönelik tutumları. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 190-202.
- Gibson, C., B. & Zellmer-Bruhn, M., E. (2001). Metaphors and meaning: an intercultural analysis of the concept of teamwork. *Administrative Science Quarterly*, 46(2), 274-303.
- Golovinski, M., S. (2011). *Event 3.0: How generation Y & Z are re-shaping the events industry*. Lulu.com. <https://doi.org/10.2307/2667088>
- Grow, J., M., & Yang, S. (2018). Generation Z enters the advertising workplace: expectations through a gendered lens. *Journal of Advertising Education*, 22(1), 7-22. <https://doi.org/10.1177/1098048218768595>
- Güçlü, İ. (2009). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri teknik-yaklaşım-uygulama. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Gümüş, N. (2020). Z kuşağı tüketicilerin satın alma karar tarzlarının incelenmesi. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 15(58), 381-396. <https://doi.org/10.19168/jyasar.572987>
- Hafızoğlu, Y. (2021). Z kuşağı seçmen davranışları. *Eğitim ve Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 4(2), 141-164. <https://doi.org/10.52974/jena.1035189>
- Haynes, B., P. (2011). The impact of generational differences on the workplace. *Journal Of Corporate Real Estate*, 13(2), 98-108. <https://doi.org/10.1108/14630011111136812>.
- Hernandez-de-Menendez, M. Escobar Díaz, C.A. & Morales-Menendez, R. (2020). Educational experiences with generation Z. *International Journal on Interactive Design and Manufacturing (IJIDeM)*, 14, 847-859. <https://doi.org/10.1007/s12008-020-00674-9>.

- Joy, A., & Haynes, B., P. (2011). Office design for the multi-generational knowledge workforce. *Journal of Corporate Real Estate*, 13(4), 216-232. <https://doi.org/10.1108/14630011111214428>.
- Julie Cogin (2012). Are generational differences in work values fact or fiction? multi-country evidence and implications. *The International Journal of Human Resource Management*, 23(11), 2268-2294. <https://doi.org/10.1080/09585192.2011.610967>
- Kapil, Y. & Roy, A. (2014). A critical evaluation of generation Z at workplaces. *International Journal of Social Relevance & Concern*, 2(1),10-14.
- Karadoğan, A. (2019). Z Kuşağı ve öğretmenlik mesleği. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 9-41. <https://doi.org/10.31463/aicusbed.597636>
- Kapoor, C. & Solomon, N. (2011). Understanding and managing generational differences in the workplace. *Worldwide Hospitality And Tourism Themes*, 3(4), 308-318. <https://doi.org/10.1108/17554211111162435>.
- Kırık, A., M., & Köyüstü, S. (2018). Z kuşağı konusunda yapılmış tezlerin içerik analizi yöntemiyle incelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6(2), 1497-1518. <https://doi.org/10.19145/e-gifder.443304>
- Koç Akran, S. (2022). E-öğrenme ve öğrenci nitelikleri. (Editör: M. Ersoy, D. Kayahan Yüksel). *Öğretim teknolojileri* (içinde: 190). Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.
- Koç Akran, S., & Karakaş, G. (2023). Öğretmen adaylarının Z kuşağı kavramına ilişkin algılarının belirlenmesi: bir metaforik analiz çalışması. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 11(1) , 103-129.
- Korkmaz, D. (2022). *Postmodern tüketim kültüründe Z kuşağı üniversite öğrencilerinin dijital okuryazarlık alışkanlıkları sorunu*. Nobel Bilimsel.
- Koro-Ljungberg, M. (2004). Displacing metaphorical analysis: reading with and against metaphors. *Qualitative Research*, 4(3), 339-360. <https://doi.org/10.1177/1468794404047233>
- Kuleto, V., Milena Ilić P., Stanescu, M., Ranković, M., Šević, N.P., Păun, D. & Teodorescu, S. (2021). Extended reality in higher education, a responsible innovation approach for generation Y and generation Z. *Sustainability*, 13(21). <https://doi.org/10.3390/su132111814>
- Özen, R. S., Erkekli, S & Yavuz, E. (2020). X, y ve z kuşaklarının kariyer algılarına yönelik metafor algıları üzerine bir çalışma. *Business & Management Studies: An International Journal*, 8(5), 4333-4363. <https://doi.org/10.15295/bmij.v8i5.1561>.
- Öztürk, Ç. (2007). Sosyal bilgiler, sınıf ve fen bilgisi öğretmen adaylarının "coğrafya" kavramına yönelik metafor durumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 55-69.
- Özveren, C.G. (2022). Z kuşağının liderlik algısı. E. Atalay ve C.T. Kadioğlu (Ed.) *Z kuşağını anlamak insan kaynakları yönetimi ve pazarlama araştırmaları* içinde. (103-121). Nobel Bilimsel.
- Pekel, B., Kaya, T., Çalışkan, F., Doğan, M., Öner, S., Kaya, T. & Erbay, E. (2020). Z kuşağı öğrencilerinin iş hayatı kişilik özelliklerinin ve iş beklentilerinin belirlenmesi: Ankara Üniversitesi örneği. *Sağlık Hizmetlerinde Kuram ve Uygulama Dergisi*, 1(1), 1-9.
- Pichler, S., Kohli, C., & Granitz, N. (2021). DITTO for gen Z: A framework for leveraging the uniqueness of the new generation. *Business Horizons*, 64(5), 599-610.
- Prensky, M. (2001). *Digital natives, digital immigrants*. *On the Horizon*, 9(5), 1-6. NCB University Pres. <https://doi.org/10.1108/10748120110424816>
- Preville, P. (2023, May 15). *How to teach generation Z in the classroom*. <https://tophat.com/blog/generation-z-teach-classroom/>
- Reeves, T., C., & Oh, E. (2008). *Generational differences. handbook of research on educational communications and technology*. 3rd Edition.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326 .
- Saylık, A., & Saylık, N. (2021). Akademisyenlerin ve lisansüstü eğitim öğrencilerinin "Türkiye'de üniversite" ye ilişkin geliştirdikleri metaforlar. *Ekev Akademi Dergisi*, (86), 69-90.
- Süer, S., Sezgin, K. & Oral, B. (2017). Z kuşağındaki öğrencilerin internete ilişkin algılarının belirlenmesi: Bir metafor çalışması. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(12), 190-203.

- Seymen, A. F. (2017). Y ve Z kuşak insanı özelliklerinin milli eğitim bakanlığı 2014-2019 stratejik programı ve tübitak vizyon 2023 öngörülerini ile ilişkilendirilmesi. *Kent Akademisi*, 10(32), 467-489.
- Stone, P., J., Dunphy, D., C., & Marshall, S., S. (1966). *The general inquirer: a computer approach to content analysis*, The M.I.T. Press, Massachusetts. <https://doi.org/10.2307/1161774>.
- Şahin, Ş., & Baturay, M., H. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin internet kavramına ilişkin algılarının değerlendirilmesi: bir metafor analizi çalışması. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(1), 177-192.
- Tabscott, J. (2009). *Grown up digital: how the net generation is changing your world*. New York. McGraw-Hill Professional.
- Taş, H., Y., Demirdoğmez, M., & Küçükoğlu, M. (2017). Geleceğimiz olan z kuşağının çalışma hayatına muhtemel etkileri. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(13), 1031-1048. <https://doi.org/10.26466/opus.370345>.
- TDK (2023, May 16). *Türk Dil Kurumu Sözlüğü*. <https://sozluk.gov.tr/>
- Tulgan, B. (2013). Meet Generation Z: the second generation within the giant "millennial" cohort. *Rainmaker Thinking*, 125.
- Türk, A. (2017). *Y kuşağı*. İstanbul: Kafe Kültür Yayıncılık.
- Twenge, J.M., Campbell, S.M., Hoffman, B.J. & Lance, C.E. (2010). Generational differences in work values: leisure and extrinsic values increasing, social and intrinsic values decreasing. *Journal of Management*, 36(5), 1117-1142. <https://doi.org/10.1177/0149206309352246>
- Varişoğlu, B. & Kaşaveklioğlu, G. (2019). Atanamayan öğretmen kavramına yönelik metaforlar. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 14(2), 473-490.
- Williams, K., C. & Page, R., A. (2011). Marketing to the generations. *Journal of Behavioral Studies in Business*, 3(1), 37-53.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, N., Özer, E., & Fettahoğlu, R. (2020). Sağlık yöneticisi kavramına ilişkin bir metafor analizi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 115-124. <https://doi.org/10.18506/anemon.506631>
- Young, K. (2009). The x, y, and z of generations in schools. *International Journal of Learning*, 16(7). <https://doi.org/10.18848/1447-9494/CGP/v16i07/46401>.
- Yurtsever, A., E. (2022). Z kuşağının hizmet kalitesi algısı. E. Atalay ve C. T, Kadioğlu (Ed.) *Z kuşağını anlamak insan kaynakları yönetimi ve pazarlama araştırmaları içinde* (149-165). Nobel Bilimsel.
- Zembat, R., Tunçeli, H., & Akşin, E. (2015). Okul öncesi öğretmen adaylarının okul yöneticisi kavramına ilişkin algılarına yönelik metafor çalışması. *Hacettepe University Faculty Of Health Sciences Journal*, 1(2), 446-459.
- Zheng, H. B. & Song, W. J. (2010). Metaphor analysis in the educational discourse: A critical review. *Online Submission*, 8(9), 42-49.

Extended Abstract

Generation Z, which is used to refer to individuals born in 2000 and after, today constitutes 32% of the world population. Most of the time of young people who continue their education today is spent in educational institutions such as schools, classrooms, and universities. One of the segments that are most in contact with Generation Z is the employees working in these educational institutions. For this reason, the experiences of these employees about Generation Z are quite high. This situation has been the main motivation for this study and the perceptions of lecturers towards Generation Z have been tried to be determined through metaphors.

The research group of the study consists of lecturers working at Artvin Çoruh University. Since the universities switched to a distance education model due to the earthquakes that took place in Turkey on 6 February 2023, the research questionnaire was sent to 534 lecturers working at Artvin Çoruh University via e-mail, and 126 lecturers returned the questionnaire. The research group of the study consists of these 126 instructors.

In this study, a question form was used as a data collection tool to determine lecturers' perceptions towards Generation Z through metaphors. The first part of the question form, which consists of two parts, includes questions about the demographic characteristics of the participants. In the second part, in order to reveal the participants' perceptions of the concept of "Generation Z", a questionnaire was created "Generation Z is like Because ..." in order to reveal the participants' perceptions about the concept of "Generation Z". This form, which was selected as a data collection tool, is frequently used to investigate people's perceptions of a certain concept through metaphors.

When the metaphors developed by the participants for the concept of Generation Z are analyzed, it is noteworthy that technology and computer metaphors are the two most repeated metaphors. These metaphors are significant concepts of today's "technology and information age". By expressing Generation Z with these two concepts, the participants showed that they perceived them as a generation compatible with our age.

Considering the explanations regarding the metaphors developed by the participants about Generation Z, the metaphors were classified into 10 different categories. These are; "An irresponsible and dreamy generation that has not grasped the meaning and purpose of life", "A generation that is fond of freedom, against rules and innovative", "A conscious generation that researches and questions", "A selfish and reckless generation", "A lazy and unsuccessful generation that does not question and think", The categories are "A Generation whose Current Situation and Future State is Uncertain, Complex and Full of Surprises", "A Generation Accustomed to Speed, Pleasure and Readiness", "A Technological Generation Suitable for the Age in Which It Grew Up", "A Generation Giving Hope for the Future" and "A Generation No Different from Other Generations". When these categories are examined, the category of "A Technological Generation Suitable for the Age in Which It Grew Up" ranks first in terms of the number of metaphors classified under it. This situation shows that most of the lecturers make sense of Generation Z by identifying it with technology.

When the results of the study are evaluated in general, it is seen that lecturers generally identify Generation Z with technology. The fact that this situation, which is also supported by many academic studies, is also adopted by lecturers suggests that making more use of technology in the conduct of courses will enable students to show more interest in the lessons. The widespread use of digital content, such as computers, tablets, slides, videos, etc., in the lessons may contribute to the learning life of Generation Z, which is identified with technology. One of the important results obtained in the study is that the positive perceptions of lecturers towards Generation Z are low. It is thought that by changing the perceptions of lecturers towards Generation Z in a positive way, the communication channels between Generation Z students and lecturers will be strengthened. This strong communication can increase the success of the students in their education life as well as the efficiency of the lecturers in their lessons. When the distribution of the metaphors developed by the lecturers towards Generation Z according to their ages is analyzed, it is seen that the metaphors of the lecturers in the youngest age range of 20-30 years old towards Generation Z are more positive compared to other age groups. This situation shows that the lecturers who are closer to Generation Z's age have more positive thoughts about them. Since younger lecturers have more positive thoughts about Generation Z, it can be thought that they can try to improve their strengths and polish off their negative aspects.